

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

Broj: 01-16-1-352-2/19
Sarajevo, 01-08-19.

PRIMLJENO:		07-08-2019	
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01.02-	16-1-	1430	19

Bosna i Hercegovina
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zastupnički dom

Trg Bosne i Hercegovine
71 000 Sarajevo

Predmet: Dostava Izvješća o finansijskoj reviziji Institucija BiH za 2018. godinu

Cijenjeni,

sukladno članku 16. Zakona o reviziji Institucija Bosne i Hercegovine ('Službeni glasnik BiH', broj 12/06), dostavljamo vam Izvješća o finansijskoj reviziji Institucija BiH za 2018. godinu, prema sljedećem:

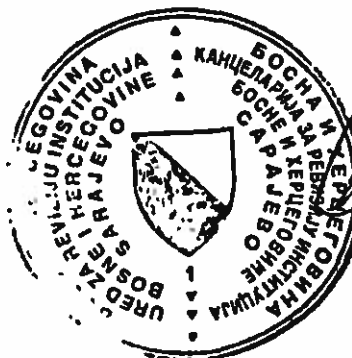
1. Agencija za antidoping kontrolu BiH
2. Agencija za državnu službu BiH
3. Agencija za forenzična ispitivanja i vještačenja BiH
4. Agencija za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH
5. Agencija za javne nabave BiH
6. Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH
7. Agencija za nadzor nad tržištem BiH
8. Agencija za osiguranje u BiH
9. Agencija za policijsku potporu BiH
10. Agencija za poštanski promet BiH
11. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje
12. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije
13. Agencija za rad i zapošljavanje BiH
14. Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete
15. Agencija za sigurnost hrane BiH
16. Agencija za statistiku BiH
17. Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH
18. Agencija za unapređenje inozemnih investicija u BiH
19. Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH
20. Arhiv BiH
21. Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja
22. Centar za uklanjanje mina u BiH
23. Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH

24. Direkcija za ekonomsko planiranje
25. Direkcija za europske Integracije
26. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH
27. Državna agencija za istrage i zaštitu
28. Državna regulativna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost
29. Fond za povratak BiH
30. Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH
31. Granična policija BiH
32. Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH
33. Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH
34. Institut za akreditiranje BiH
35. Institut za intelektualno vlasništvo BiH
36. Institut za mjeriteljstvo BiH
37. Institut za nestale osobe BiH
38. Institut za standardizaciju BiH
39. Jedinica za implementiranje Projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH
40. Komisija za koncesije BiH
41. Konkurencijsko vijeće
42. Memorijalni centar Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995.
43. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
44. Ministarstvo civilnih poslova BiH
45. Ministarstvo financija i trezora BiH
46. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
47. Ministarstvo obrane BiH
48. Ministarstvo pravde BiH
49. Ministarstvo sigurnosti BiH
50. Ministarstvo vanjskih poslova BiH
51. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
52. Odbor državne službe za žalbe
53. Parlamentarna skupština BiH
54. Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika
55. Pravobraniteljstvo BiH
56. Predsjedništvo BiH
57. Regulatorna agencija za komunikacije BiH
58. Služba za poslove sa strancima
59. Služba za zajedničke poslove institucija BiH
60. Središnja harmonizacijska jedinica MFT BiH
61. Središnje izborno povjerenstvo BiH
62. Sud BiH
63. Tužiteljstvo BiH
64. Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja
65. Uprava za neizravno oporezivanje
66. Ured koordinatora za reformu javne uprave
67. Ured za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvitku BiH
68. Ured za razmatranje žalbi BiH
69. Ured za veterinarstvo BiH
70. Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH

- 71. Ustavni sud BiH
- 72. Vijeće za državnu potporu BiH
- 73. Visoko sudbeno i tužilačko vijeće BiH

Napominjemo kako su sva dostavljena izvješća o reviziji Institucija Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, dostupna na web-stranici Ureda – www.revizija.gov.ba.

S poštovanjem,

GLAVNI REVIZOR

Dragan Frankić

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

Broj: 01-16-1-852/19
Sarajevo, 01.03.19.

Bosna i Hercegovina
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Dom naroda

Trg Bosne i Hercegovine
71 000 Sarajevo

Predmet: Dostava izvješća o finansijskoj reviziji Institucija BiH za 2018. godinu

Cijenjeni,

sukladno članku 16. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine ('Službeni glasnik BiH', broj 12/06), dostavljamo vam izvješća o finansijskoj reviziji Institucija BiH za 2018. godinu, prema sljedećem:

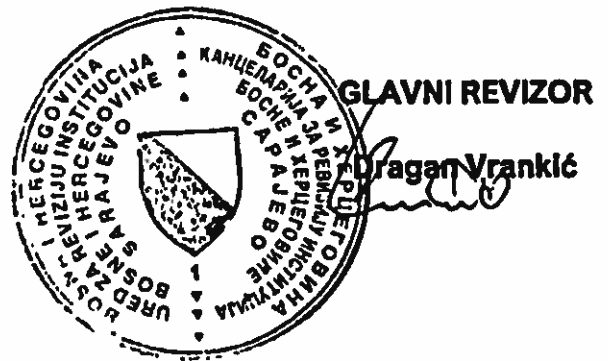
1. Agencija za antidoping kontrolu BiH
2. Agencija za državnu službu BiH
3. Agencija za forenzična ispitivanja i vještačenja BiH
4. Agencija za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH
5. Agencija za javne nabave BiH
6. Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH
7. Agencija za nadzor nad tržištem BiH
8. Agencija za osiguranje u BiH
9. Agencija za policijsku potporu BiH
10. Agencija za poštanski promet BiH
11. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje
12. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije
13. Agencija za rad i zapošljavanje BiH
14. Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete
15. Agencija za sigurnost hrane BiH
16. Agencija za statistiku BiH
17. Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH
18. Agencija za unapređenje inozemnih investicija u BiH
19. Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH
20. Arhiv BiH
21. Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja
22. Centar za uklanjanje mina u BiH
23. Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH

24. Direkcija za ekonomsko planiranje
25. Direkcija za europske integracije
26. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH
27. Državna agencija za istrage i zaštitu
28. Državna regulativna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost
29. Fond za povratak BiH
30. Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH
31. Granična policija BiH
32. Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH
33. Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH
34. Institut za akreditiranje BiH
35. Institut za intelektualno vlasništvo BiH
36. Institut za mjeriteljstvo BiH
37. Institut za nestale osobe BiH
38. Institut za standardizaciju BiH
39. Jedinica za implementiranje Projekta Izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH
40. Komisija za koncesije BiH
41. Konkurencijsko vijeće
42. Memorijalni centar Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995.
43. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
44. Ministarstvo civilnih poslova BiH
45. Ministarstvo financija i trezora BiH
46. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
47. Ministarstvo obrane BiH
48. Ministarstvo pravde BiH
49. Ministarstvo sigurnosti BiH
50. Ministarstvo vanjskih poslova BiH
51. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
52. Odbor državne službe za žalbe
53. Parlamentarna skupština BiH
54. Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika
55. Pravobraniteljstvo BiH
56. Predsjedništvo BiH
57. Regulatorna agencija za komunikacije BiH
58. Služba za poslove sa strancima
59. Služba za zajedničke poslove Institucija BiH
60. Središnja harmonizacijska jedinica MFT BiH
61. Središnje izborno povjerenstvo BiH
62. Sud BiH
63. Tužiteljstvo BiH
64. Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja
65. Uprava za nezdravo oporezivanje
66. Ured koordinatora za reformu javne uprave
67. Ured za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvitku BiH
68. Ured za razmatranje žalbi BiH
69. Ured za veterinarstvo BiH
70. Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH

- 71. Ustavni sud BiH
- 72. Vijeće za državnu potporu BiH
- 73. Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH

Napominjemo kako su sva dostavljena izvješća o reviziji institucija Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, dostupna na web-stranici Ureda – www.revizija.gov.ba.

S poštovanjem,

BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

*MINISTARSTVA ODBRANE
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2018. GODINU*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
KANTONALNA SAVERSTVO U DUBROVNIKU
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
www.aug.gov.ba

IZVJEŠTAJ

O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

**MINISTARSTVA ODBRANE
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2018. GODINU**

Broj: 03-16-1-802/19

Sarajevo, juli 2019. godine

Sadržaj

I	MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA	5
	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA.....	5
II	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI	10
III	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	12
1.	KRITERIJI	12
2.	REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA.....	12
3.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	15
3.1	Organizacija i rukovođenje.....	16
3.2	Finansijsko upravljanje i kontrola	16
3.3	Prevenција korupcije.....	16
4.	BUDŽET	17
4.1	Program rada i izvještaj o radu.....	18
5.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	18
5.1	Pregled rashoda i izdataka iz budžeta.....	19
5.1.1	Bruto plaće	19
5.1.2	Naknade troškova zaposlenih	19
5.1.3	Izdaci za upotrebu vozila	20
5.1.4	Nabavka materijala	20
5.1.5	Izdaci za tekuće održavanje	20
5.1.6	Izdaci za energiju i komunalne usluge	20
5.1.7	Ugovorene usluge	21
5.1.8	Kapitalni izdaci.....	21
5.1.9	Višegodišnja kapitalna ulaganja	22
5.2	Bilans stanja	25
5.2.1	Sredstva	25
5.2.2	Obaveze	27
5.2.3	Popis sredstava i obaveza	28
5.2.3.1	Popis potraživanja i obaveza.....	29
5.2.4	Status pokretne perspektivne i neperspektivne vojne imovine bivših ministarstava odbrane Republike Srpske i Federacije BiH	30
5.4.	Pregled dinamike zapošljavanja	31
6.	JAVNE NABAVKE.....	31
6.1.	Nabavka telekomunikacione opreme	33
6.2.	Nabavka avio karata	34
6.3.	Nabavka vojne opreme	34
6.4.	Nabavka hrane	35
6.5.	Nabavka motornih vozila	36
7.	OSTALO.....	36
7.1.	IT revizija	36
7.2.	Sudski sporovi.....	38
7.3.	Donacije	39
8.	KOMENTARI.....	40
	PRILOZI	40

I MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA

Mišljenje nezavisnog revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja, i u vezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo)** koji obuhvataju: bilans stanja na 31.12.2018. godine, pregled prihoda, primitaka i finansiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz budžeta, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, pregled dinamike zapošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće rezerve budžeta, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja budžeta – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje sa rezervom*, finansijski izvještaji **Ministarstva** prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine, obaveza i izvora sredstava na 31.12.2018. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje sa rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Dio pokretne perspektivne vojne imovine nije vrijednosno evidentiran u poslovne knjige Ministarstva, s obzirom da proces procjene imovine još uvijek nije završen (tačka 5.2.4. Izvještaja).

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od **Ministarstva** u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizioni dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Skretanje pažnje¹

Ne izražavajući dalju rezervu na mišljenje o finansijskim izvještajima, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Pojedine pozicije izdataka (ugovorene usluge) nisu iskazane po strukturi određenoj Budžetom Ministarstva i Pravilnikom o računovodstvu budžeta institucija BiH (tačka 5.1.7 Izvještaja);
- Popis potraživanja i obaveza nije u cijelosti izvršen u skladu sa važećim propisima o vršenju popisa i samom svrhom popisa (tačka 5.2.3.1 Izvještaja).

Ključna pitanja revizije²

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja i mi ne dajemo posebno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja navedenih u dijelu *Osnova za mišljenje sa rezervom*, utvrdili smo da su sljedeća pitanja ključna pitanja revizije koja treba objaviti u našem izvještaju:

Status nepokretne perspektivne i nepokretne neperspektivne vojne imovine

Ministarstvo je u Izvještaju o radu za 2018. godinu objavilo informaciju o provedenim aktivnostima koje se odnose na status pokretne i nepokretne vojne imovine.

Nepokretna perspektivna vojna imovina: Odlukom Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH (OS BiH)³ definisane su 63 (41 u Federaciji BiH i 22 u Republici Srpskoj) lokacije vojne namjene koje su perspektivne za OS BiH i koje trebaju biti knjižene kao vlasništvo Ministarstva. Međutim, još uvijek nije u potpunosti riješeno pitanje nadležnosti nad nepokretnom perspektivnom vojnom imovinom čije rješavanje zavisi od političkih autoriteta u BiH. Principi o raspodjeli nepokretne perspektivne i neperspektivne vojne imovine dogovoreni su i potpisani 09.03.2012. godine od strane predsjednika šest političkih stranaka u BiH i u toku su aktivnosti na realizaciji zaključaka koji obuhvataju perspektivnu i neperspektivnu vojnu imovinu.

Napominjemo da je i novim Pregledom odbrane, kojeg je usvojilo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, utvrđeno 57 lokacija perspektivne nepokretne vojne imovine. Pravobranilaštvo BiH je do sada uknjižilo 33 perspektivne lokacije u zemljišno-knjižne evidencije.

Nepokretna neperspektivna vojna imovina: Zakonom o odbrani BiH i Sporazumom o osnovnim principima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje koristiti

¹ Odjeljak kojim revizor skreće pažnju korisnicima izvještaja na pitanja koja su prezentovana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koje su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važne za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvještaja; u revizionoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

² Svrha saopćavanja ključnih pitanja revizije je povećanje komunikacijske vrijednosti izvještaja o reviziji osiguravanjem boljeg uvida u obavljanu reviziju. Saopćavanje ključnih pitanja revizije osigurava dodatne informacije korisnicima finansijskih izvještaja kako bi im pomogle u shvatanju onih pitanja koja su, po revizorovoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ključna pitanja revizije primjenjuju se na subjekte revizije koji imaju najveći uticaj na budžet Bosne i Hercegovine i na konsolidovane finansijske izvještaje budžeta Bosne i Hercegovine (ISSAI 1701- Saopštavanje ključnih pitanja revizije u revizorskom izvještaju).

³ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH, broj: 01-50-1-1067-27-10/12 od 18.04.2012. godine.

za potrebe odbrane iz 2007. godine⁴, zaključenim između Vijeća ministara BiH i vlada entiteta, definisano je da se na korištenju kod Oružanih snaga BiH nalaze 42 neperspektivne lokacije koje se trebaju predati vladama entiteta. Zaključno sa krajem 2018. godine u Ministarstvu se još uvijek nalaze 24 neperspektivne vojne lokacije, od kojih su 12 spremne za predaju vladama entiteta. U 2018. godini nije predana niti jedna neperspektivna lokacija, a početkom 2019. godine je jedna lokacija predana Vladi Federacije BiH.

Iako je Ministarstvo proteklih godina poduzimalo brojne aktivnosti u vezi procesa predaje nepokretne neperspektivne imovine, realizacija ove aktivnosti teče izuzetno sporo i ne zavisi samo od Ministarstva, već prvenstveno zavisi od zainteresiranosti entitetskih vlada za preuzimanje ovih objekata.

Neriješeno pitanje nepokretne perspektivne i neperspektivne imovine je dugogodišnji problem koji značajno opterećuje Ministarstvo, a njegovo rješavanje ne zavisi samo od Ministarstva, već i od drugih nadležnih institucija (Parlamentarne skupštine BiH, Predsjedništva BiH, Pravobranilaštva BiH i vlada entiteta), kao i od dogovora političkih autoriteta. Ministarstvo u izvještaju o radu navodi da je proces implementacije Sporazuma u znatnoj mjeri usporen zbog nepostizanja političkog dogovora po pitanju statusa vojne imovine. Ministarstvo nema mehanizme da implementira spomenuti Sporazum.

Ova problematika, koja je jedan od segmenata opće problematike državne imovine, ima veliki značaj sa aspekta registracije imovine, vlasništva i evidentiranja u poslovne knjige Ministarstva te popisa stalnih sredstava i imovine, što sve skupa za posljedicu utiče na tačnost i pouzdanost finansijskih izvještaja Ministarstva. Neriješeno pitanje i sporost u preuzimanju nepokretne neperspektivne imovine od strane vlada entiteta BiH utiče na povećane troškove Ministarstva, s obzirom na to da Ministarstvo mora angažovati dodatna sredstva i osoblje na čuvanju i održavanju velikog broja objekata koji po Sporazumu pripadaju entitetima.

Zakonska osnova za upravljanje nepokretnom imovinom (osim gore navedenih sporazuma) na nivou države još nije donesena, a entitetski propisi su često u koliziji i ne daju adekvatna rješenja za regulisanje prava i obaveza na nepokretnoj imovini u posjedu Ministarstva. Nije donesen Zakon o državnoj imovini i nije donesen detaljan sporazum o raspolaganju pravima i obavezama na nepokretno neperspektivnoj imovini u djelu upravljanja tom imovinom.

Postupcima revizije obuhvaćene su aktivnosti Ministarstva, a vezano za činjenicu da još uvijek nije riješeno pitanje raspolaganja nepokretnom vojnom imovinom, što je jedan od otežavajućih faktora na postizanju programskih ciljeva i predstavlja rizik za efikasno i transparentno upravljanje javnim finansijama. Ministarstvo kontinuirano preduzima aktivnosti vezane za prikupljanje imovinsko-pravne dokumentacije za perspektivne lokacije.

Uvjerili smo se da je Pravobranilaštvo BiH, kao zakonski zastupnik institucija BiH, u saradnji sa Pravnom službom Ministarstva, uputilo zahtjeve za promjenu upisa - uknjižbu perspektivnih lokacija - nadležnim organima na teritoriji Federacije BiH i Republike Srpske. Navedeni zahtjevi rezultirali su uknjižbom lokacija samo na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, njih 33, dok je 16 zahtjeva za uknjiženje na području Republike Srpske u postupku, te se može reći da postoji razlika u postupanju entitetskih organa u vezi sa ovim zahtjevima.

Napominjemo da su, u vezi ovog pitanja, predsjedavajući Vijeća ministara BiH i premijeri entitetskih vlada, potpisali i Sporazum o osnovnim principima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje služiti za potrebe odbrane, od 12.07.2007. godine.

⁴ Sporazum broj: 01-03-1657/07 iz 2007. godine

Neriješen status imovine, osim problema angažovanja sredstava za njeno održavanje i obezbjeđenje, predstavlja i problem sa aspekta knjigovodstvenih evidencija i vršenja popisa, a što sve zajedno predstavlja izuzetno visok rizik za eventualne zloupotrebe i nesavjestan odnos pri raspolaganju imovinom. Ova imovina još uvijek nije iskazana u poslovnim knjigama Ministarstva u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Popisne komisije Oružanih snaga BiH su popisale svu nepokretnu perspektivnu imovinu s podacima o veličini, spratnosti, lokaciji, namjeni i korisniku objekta. Međutim, nisu mogle izvršiti sravnjenje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem što i jeste bit obavljanja popisa. Dakle, uslijed neiskazivanja ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva, pozicija stalnih sredstava u bilansu stanja je podcijenjena za nepoznat iznos. Neiskazivanje imovine u poslovnim knjigama predstavlja problem i sa stajališta evidentiranja investicijskih ulaganja, sanacije i rekonstrukcije na neuknjiženim objektima.

Neriješen status imovine, osim problema angažovanja sredstava za njeno održavanje i obezbjeđenje, predstavlja i problem sa aspekta knjigovodstvenih evidencija i vršenja popisa, a što sve zajedno predstavlja izuzetno visok rizik nenamjenskog raspolaganja sredstvima.

Ured za reviziju je i prethodnih godina u izvještajima Ministarstva ukazivao na neriješen status vojne imovine. Konstatovano je da Ministarstvo u poslovnim knjigama nema evidentirana početna stanja imovine, odnosno nema vrijednosno evidentiranu imovinu preuzetu od entitetskih ministarstava, ali raspolaže sa određenim evidencijama stalnih sredstava u naturalnom obliku. U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su samo ulaganja u određene objekte i nabavku opreme izvršenu iz Budžeta institucija i međunarodnih obaveza BiH.

S obzirom na to da ova problematika ne zavisi samo od Ministarstva, sve relevantne institucije dužne su preduzeti radnje iz svoje nadležnosti kako bi se konačno riješilo pitanje raspolaganja pravima i obavezama na nepokretnoj imovini.

Nadalje, u saradnji sa Pravobranilaštvom BiH, potrebno je iskoristiti sve pravne lijekove i mehanizme kako bi se, po istom principu na cijeloj teritoriji BiH, ishodio upis prava vlasništva nad predmetnim nekretninama u korist Bosne i Hercegovine.

Odgovornosti rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja na nivou institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonom o finansiranju institucija BiH, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina sačinjeni bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizione postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizione dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik ne otkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola.
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizione postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i da li finansijski izvještaji odražavaju transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira sa rukovodstvom, određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna pitanja revizije. Ta pitanja opisujemo u našem izvještaju o obavljenoj reviziji, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da o datom pitanju ne treba izvijestiti u našem izvještaju, jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile javnu dobrobit od takvog izvještavanja.

II MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja **Ministarstva** za 2018. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije **Ministarstva** za 2018. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziju institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od **Ministarstva** u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizioni dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Skretanje pažnje

Ne izazivajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pažnju na:

- slabosti i nedostatke kod pojedinih procedura javnih nabavki roba, usluga radova i informacionih sistema te sistemskih slabosti internih kontrola u dijelu javnih nabavki (tačka 6. Izvještaja).

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Ministarstva** je također odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu sa propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizione dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje

Ministarstva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 23.07.2019. godine

GENERALNI REVIZOR

Dragan Vrankić

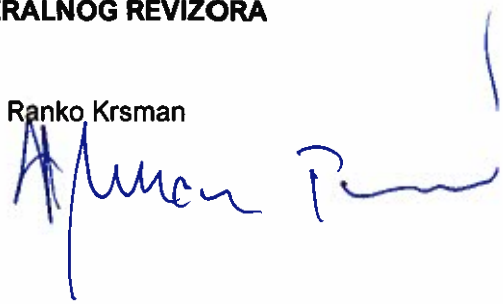
**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Ranko Krsman

III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine izvršio je reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju uporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za ocjenu usklađenosti sa zakonima i drugim propisima korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2018. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (F BiH i RS)
- Zakon o javnim nabavkama i podzakonski akti
- Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o finansiranju institucija BiH
- Zakon o internoj reviziji
- Zakon o odbrani BiH
- Zakon o službi u OS BiH

2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je finansijsku reviziju Ministarstva za 2017. godinu i sačinio Izvještaj o finansijskoj reviziji. Ministarstvu je dato mišljenje s rezervom na finansijske izvještaje za nepokretnu i pokretnu perspektivnu imovinu koja nije procijenjena i uknjižena u poslovne knjige Ministarstva i za popis sredstava, obaveza i potraživanja, uz skretanje pažnje vezano za: slabosti kod realizacije novčanih i evidentiranja nenovčanih donacija, potencijalne obaveze u vezi sa sudskim sporovima, te neriješeni status nepokretne i pokretne neperspektivne vojne imovine koja dodatno opterećuje budžet Ministarstva i pozitivno mišljenje na usklađenost sa zakonima i drugim propisima sa skretanjem pažnje na slabosti sistema internih kontrola vezano za provođenje procedura javnih nabavki. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti.

Ministarstvo je postupilo u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija BiH i obavijestilo nas o preduzetim aktivnostima na realizaciji datih preporuka u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u izvještaju o obavljenoj reviziji za 2017. godinu. *Ministarstvo je izradilo Integralni akcioni plan za otklanjanje utvrđenih nedostataka u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2017. godinu (IAP) koji sadrži zapažanja i preporuke revizije, odgovor rukovodstva o datim preporukama i mjere za otklanjanje utvrđenih propusta sa preciznim rokovima u cilju realizacije datih preporuka.*

Uvidom u preduzete aktivnosti, dajemo osvrt na realizaciju preporuka:

Ocjena realizacije preporuka	Realizovana	Realizacija u toku	Nerealizovana
Ministarstvo kontinuirano radi na unapređenju sistema internih kontrola s ciljem uklanjanja identifikovanih slabosti.			
Ministarstvo preduzima određene aktivnosti prema nadležnim institucijama po pitanju raspolaganja vojnom imovinom, međutim proces još uvijek nije završen.			
Ministarstvo je, u skladu sa relevantnim propisima, sačinilo popis i mapiranje poslovnih procesa, utvrdilo i procijenilo rizike i izradilo registar rizika.			
Ministarstvo nije uputilo zahtjev prema Upravi za indirektno oporezivanje BiH za povrat plaćenih akciza na lož ulje.			
Poduzimaju se aktivnosti u prevazilaženju slabosti kod procesa planiranja, realizacije i evidentiranja kapitalnih izdataka.			
Ministarstvo i dalje ne vrši redovno sravnjenje potraživanja i uplata po potraživanjima, ali se preduzimaju određene aktivnosti na njihovoj naplati.			
Još uvijek nije osigurano potpuno poštivanje računovodstvenih pravila i principa kako bi iskazana salda na poziciji potraživanja bila tačna i odražavala stvarno stanje.			
Ministarstvo nije realizovalo sredstva od izvršenog transfera iz 2010. godine (oko 457.968 USD), ali, prema raspoloživim informacijama i dokumentaciji koje smo dobili tokom revizije, u toku je isporuka ugovorenih vozila.			
Obustavljena je praksa realizacije izdataka za putničko zdravstveno osiguranje putem blagajne te se isti realizuju kod dobavljača sa kojim je zaključen ugovor.			
Ministarstvo još uvijek nije naplatilo potraživanja od poduzeća 'DELIKOMAT' d.o.o. Tomislavgrad za zakup prostora za postavljanje samouslužnih aparata za tople i hladne napitke i aparate sa konditorskim proizvodima u prostorijama na lokacijama MO i OS BiH, ali je pokrenuta procedura naplate potraživanja putem Pravobranilaštva BiH.			
Ministarstvo nije riješilo problem neslaganja u saldima dobavljača što se značajnijim dijelom odnosi na stanja elektrodistribucija.			
Ministarstvo je, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, djelimično otklonilo neslaganja na kontima obaveza, ali dio neslaganja još uvijek postoji. Također, Ministarstvo je sa nadležnim poreskim upravama radilo na usaglašavanju stanja obaveza za poreze i doprinose, ali taj proces još uvijek nije doveden do kraja.			

Unaprijeđen je popis stalnih sredstava (sačinjena je rekapitulacija popisanih sredstava po vrsti sredstava i lokacijama sa vrijednosnim pokazateljima), dok popis potraživanja i obaveza ponovo nije bio sveobuhvatan i nije izvršen u skladu sa važećim propisima.			
Još uvijek nije okončan proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine u skladu sa Zakonom o odbrani i potpisanim sporazumom između vlada entiteta i Vijeća ministara BiH.			
Ministarstvo kontinuirano radi na procjeni pokretne perspektivne vojne imovine i ove aktivnosti su u završnoj fazi.			
Ministarstvo kontinuirano preduzima aktivnosti na unaprijeđenju cjelokupnog sistema javnih nabavki od procesa planiranja pa do realizacije nabavki.			
Ministarstvo ni u 2018. godini nije uspjelo provesti proceduru nabavke avio karata.			
Ministarstvo nije otklonilo slabosti vezane za tehničke specifikacije te propuste prilikom evaluacije ponuda kod nabavke IT opreme.			
Ministarstvo ni u tekućoj godini nije uskladilo planirani broj postupaka javne nabavke za koje se planira provesti e-aukcija sa odredbama Pravilnika o uslovima i načinu korištenja e-aukcije.			
Ministarstvo je izvršilo korekcije naknadno uočenih nedostataka i otklonilo problem obračuna troškova stanovanja na sistemu za kontrolu i evidenciju plata.			
Ministarstvo je dovršilo implementaciju, testiranje i prijem preostalih modula DMS sistema.			
Ministarstvo je osiguralo budžetska sredstva te pravovremeno započelo i okončalo proceduru nabavke usluge za tehničku podršku održavanja Oracle licenci za 2019. godinu.			
Još uvijek nije u potpunosti unaprijeđen proces upravljanja i koordinacije u procesima javnih nabavki IT opreme jer se ista ne realizuje u skladu sa godišnjim planom.			
Okončane su neophodne aktivnosti i sve zalihe objedinjene u novom modulu te su organizovane interne obuke za nove korisnike modula zaliha.			
Ministarstvo preduzima aktivnosti vezane za objedinjavanje svih stalnih sredstava u modul stalnih sredstava.			
Ministarstvo provodili konsultacije sa Ministarstvom finansija i trezora BiH u cilju efikasnijeg korištenja modula i upravljanja dugotrajnom imovinom.			
Ministarstvo preduzima aktivnosti vezano za upis vlasništva nad nepokretnom vojnom imovinom, međutim proces je usporen i nema značajnog napretka.			
Nije uspostavljen efikasan proces upravljanja i praćenja realizacije donatorskih novčanih sredstava vodeći računa o mogućnosti korištenja			

raspoloživih donatorskih sredstava pri planiranju finansiranja određenih aktivnosti iz budžeta.			
Nije uspostavljen efikasan način prijema i evidentiranja naturalnih donacija niti je unaprijeđena saradnja sektora uključenih u proces prijema i evidentiranja donacija.			●
Ministarstvo je redovno dostavljalo zahtjev za povrat PDV-a plaćenog u 2018. godini i uspostavilo odgovarajuće evidencije. Međutim, Ministarstvo još uvijek nije, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, riješilo pitanje povrata PDV-a koji se plaća u jednoj godini, a povrat ostvaruje u narednom periodu.		○	
Izvršena je procjena stanja vozila koja su bila predmetom javne prodaje putem licitacije.	●		
Ministarstvo je izvršilo izmjenu uslova za prodaju sekundarnih sirovina putem licitacije u smislu da omogući učešće što većeg broja ponuđača kako bi se postigla što bolja cijena.	●		
Ministarstvo je radilo na unapređenju blagajničkog poslovanja i u narednom periodu bi se, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, trebala uspostaviti elektronska blagajna što će omogućiti ažurnije evidentiranje i vođenje blagajne.		○	
Višegodišnji kapitalni projekt remonta helikoptera još uvijek nije realizovan i u toku su aktivnosti na prevazilaženju ovog problema.		○	
Ministarstvo nije poduzimalo aktivnosti na projektu trajnog rješavanja smještaja profesionalnih vojnih lica.			●

3. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima. Temelj funkcionisanja sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja čiji je polazni temelj donošenje adekvatnih propisa i postavljanje adekvatne organizacione strukture.

Postupcima revizije konstatovana su određena poboljšanja na uspostavi efikasnog sistema internih kontrola (redovno održavanje radnih sastanaka i stručnih kolegija, unapređuju se postojeći i donose se novi interni akti, preduzimaju se aktivnosti na procjeni i evidentiranju vrijednosti materijalnih sredstava pokretne perspektivne vojne imovine u poslovne knjige, preduzimaju se aktivnosti za predaju nepokretne vojne imovine entitetima i sl.). Međutim, i dalje su uočene određene slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola (ne ažurnost računovodstva i nedostatak kvalitetnih analiza, slabosti u sistemu javnih nabavki i sl.).

3.1 Organizacija i rukovođenje

Ministarstvom rukovodi ministar koji ima dva zamjenika: zamjenika ministra odbrane za politiku i planiranje i zamjenika ministra odbrane za upravljanje resursima. Ministarstvo je krajem 2018. godine napustio zamjenik ministra za upravljanje resursima.

Odredbama Zakona o odbrani definisane su organizacione i administrativne te komandne nadležnosti ministra odbrane koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na svojoj 31. sjednici, održanoj 24.11.2016. godine usvojilo dokumente „Pregled odbrane“ i „Plan razvoja i modernizacije oružanih snaga BiH 2017–2027“. Navedeni dokumenti bi trebali dati stratešku viziju razvoja odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine do 2027. godine.

Unutrašnja organizacija i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, na koji je Vijeće ministara BiH dalo saglasnost 2006. godine, i izmjenama i dopunama Pravilnika iz 2015. godine. U toku je izrada novog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji prema potrebama Ministarstva.

3.2 Finansijsko upravljanje i kontrola

Sistem finansijskog upravljanja i kontrole je implementiran u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH⁵, Priručnikom za finansijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provođenje procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Ministarstvo je sačinilo popis i mapiranje poslovnih procesa, utvrdilo i procijenilo rizike i izradilo registar rizika. Vezano za aktivnosti u obliku pisanih politika i procedura za procese, Ministarstvo posjeduje interna pravila i procedure za ključne procese i kontinuirano radi na donošenju novih i ažuriranju postojećih. Potrebno je nastaviti sa aktivnostima i u narednom periodu ažurirati Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji vezano za definisanje opisa poslova rukovodioca na svim nivoima, na način da se uvedu njihove obaveze za uspostavu i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrole i upravljanja rizicima iz njihove nadležnosti. Također, Ministarstvo je popunilo obrazac godišnjeg izvještaja o finansijskom upravljanju i kontroli za 2018. godinu i dostavilo ga Centralnoj harmonizacijskoj jedinici.

Interna revizija: Ministarstvo je formiralo jedinicu interne revizije koja je kadrovski popunjena u punom kapacitetu. U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH⁶ i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH⁷, interna revizija Ministarstva nadležna je za obavljanje funkcije interne revizije u Ministarstvu (Ministarstvo odbrane i Oružane snage). Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva je definisano da radom Jedinice za internu reviziju Ministarstva rukovodi rukovodilac sa statusom rukovodećeg državnog službenika koji za svoj rad odgovara ministru. Ministarstvo je Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva finansija i trezora 26.02.2019. godine dostavio Godišnji izvještaj Jedinice za internu reviziju Ministarstva.

3.3 Prevencija korupcije

U skladu sa Strategijom za borbu protiv korupcije 2015–2019. Vijeća ministara BiH i Akcionim planom za provođenje Strategije, Ministarstvo je donijelo i Agenciji za koordinaciju i borbu protiv korupcije dostavilo izvještaj o implementaciji Akcionog plana (2015–2019). Kako je borba protiv prijevare i korupcije izuzetno važna u Ministarstvu, zbog same prirode djelatnosti i

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 49/12 i 69/12

kompleksnosti Ministarstva i Oružanih snaga BiH, definisane su procedure za prevenciju korupcije (donesen Etički kodeks, stavljena u funkciju web stranica za prijavu korupcije, itd.). Također, osoblje Ministarstva učestvuju na seminarima i radionicama, u zemlji i inostranstvu, koje za predmet imaju izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije. Pojedino osoblje Ministarstva prisustvuje i seminarima u organizaciji NATO-a i EUFOR-a.

4. BUDŽET

Ministarstvo je Ministarstvu financija i trezora BiH dostavio zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2018. godinu u ukupnom iznosu od 284.093.000 KM. Pored toga, u dodatku (aneksu) budžetskog zahtjeva Ministarstvo je zahtijevalo dodatnih 255.755.000 KM, tako da je ukupna projekcija budžeta Ministarstva za 2018. godinu iznosila 539.848.000 KM. Ministarstvu niti ove, kao niti prethodnih godina, nije odobren aneks budžetskog zahtjeva, iako je Ministarstvo dostavilo detaljna obrazloženja potrebnih sredstva.

Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu⁸, Ministarstvu su odobrena sredstva u iznosu od 283.893.000 KM, što je za 1.796.000 KM manje u odnosu na prethodnu godinu. Sredstva su odobrena prema sljedećoj strukturi:

- 279.250.000 KM - tekući izdaci,
- 37.000 KM - kapitalni grantovi i transferi i
- 4.606.000 KM - kapitalni izdaci.

Pored navedenih sredstava, Ministarstvo je raspolagalo s prenesenim neiskorištenim sredstvima po višegodišnjim projektima i sredstvima donacija u ukupnom iznosu od 23.026.771 KM (za višegodišnja kapitalna ulaganja 21.633.584 KM i novčane donacije 1.393.187 KM), tako da je Ministarstvo u 2018. godini raspolagalo sredstvima u ukupnom iznosu od 306.919.771 KM.

Ministarstvo je tokom godine, u skladu sa Instrukcijom o prestrukturiranju rashoda budžetskih korisnika za 2018. godinu i odlukama Ministarstva financija i trezora BiH, u dva navrata prestrukturirao rashode u ukupnom iznosu od 3.080.000 KM:

Prestrukturiranje rashoda	Umanjenje KM	Uvećanje KM
Troškovi tekućeg održavanja	1.310.000	
Troškovi materijala	370.000	
Ugovorene usluge	300.000	
Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	245.000	
Putni troškovi	200.000	
Troškovi prijevoza	200.000	
Nabava opreme	195.000	
Nabava stalnih sredstava u obliku prava	160.000	
Troškovi telefonskih usluga	100.000	
Višegodišnja kapitalna ulaganja-helikopteri		1.300.000
Naknade troškova zaposlenih		1.100.000
Troškovi energije i komunalnih usluga		680.000
Ukupno	3.080.000	3.080.000

Analizirajući uzroke i obrazloženja zahtjeva za prestrukturiranja rashoda, ista su ocijenjena kao opravdana.

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 8/18

Ukupno izvršenje budžetskih sredstava na poziciji tekućih i kapitalnih izdataka iznosilo je 278.814.910 KM, odnosno 98% u odnosu na raspoloživa sredstva. U strukturi izvršenih budžetskih sredstava dominiraju sredstva za bruto plaće i naknade troškova zaposlenih (zbirno 243.702.510 KM). Izvršenje na višegodišnjim projektima iznosilo je 6.231.027 KM (27%), a na novčanim donacijama 80.637 KM (6%).

4.1 Program rada i izvještaj o radu

Plan i program rada Ministarstva za 2018. godinu dostavljen je Vijeću ministara BiH, a Izvještaj o radu Ministarstva za 2018. godinu Predsjedništvu BiH, Zajedničkoj komisiji za odbranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH i Vijeću ministara BiH.

Uvidom u Program rada i Izvještaj o radu Ministarstva za 2018. godinu, konstatovali smo da je stepen realizacije programa rada u 2018. godini 88,20%. Ministarstvo je od 148 planiranih aktivnosti realizovalo 128 aktivnosti, djelomično realizovalo 12, a 5 aktivnosti je ostalo nerealizovano. U Izvještaju o radu istaknuti su problemi prouzrokovani nedostatkom budžetskih sredstava kao što su: otežano funkcionisanje odbrambenog sistema BiH i rad Ministarstva, onemogućen razvoj infrastrukture i opremanja, te značajnijeg poboljšanja logističke funkcije održavanja. Zbog navedenih okolnosti, tehničko stanje i starosna struktura postojećih materijalno tehničkih sredstava nije na zadovoljavajućem nivou, a nisu postojale ni pretpostavke za izradu i realizaciju značajnih projekata koji bi pokrenuli modernizaciju Oružanih snaga BiH. Također, funkcionalni sistem upravljanja personalom bio je opterećen nemogućnošću adekvatne personalne popune u oblasti logistike i letачkog i specijalističkog kadra. U izvještaju su definisani težišni zadaci za 2019. godinu kao što su: Implementacija dokumenata 'Pregled odbrane' i 'Plan razvoja i modernizacije OS BiH za period 2017-2027 godina', rješavanje pitanja raspolaganja pokretnom i nepokretnom imovinom, rješavanje viškova naoružanja i municije, dalje jačanje međunarodne saradnje i druga pitanja.

5. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Ministarstvo je sačinilo Godišnji finansijski izvještaj za 2018. godinu i dostavilo ga nadležnim organima i institucijama u skladu sa važećim propisima, ali ne i u utvrđenom roku, o čemu je obavijestilo Ministarstvo finansija i trezora BiH. Izvještaj je dostavljen Ministarstvu finansija i trezora BiH 23.03.2019. godine, dok je Zakonom o finansiranju institucija BiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH propisan rok najkasnije do 01.03.2019. godine. Godišnji finansijski izvještaji Ministarstva objavljeni su na web stranici Ministarstva (<http://www.mobih.gov.ba>).

Analizom bilješki uz finansijske izvještaje konstatovano je da one ne sadrže detaljna narativna obrazloženja vezano za zabilješke u Bilansu stanja.

PREPORUKA 1

Ministarstvo je dužno Godišnji finansijski izvještaj dostaviti nadležnim institucijama u roku koji je određen Zakonom o finansiranju institucija BiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH.

5.1 Pregled rashoda i izdataka iz budžeta

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama-zbirno, u periodu od 1.1. do 31.12.2018. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 285.126.574 KM što je, u odnosu na rashode planirane budžetom za 2018. godinu, manje za 21.793.196 KM.

Značajni rashodi iz budžeta odnose se na:

- bruto plaće (188.581.510 KM),
- naknade zaposlenih (55.121.000 KM),
- izdatke za energiju i komunalne usluge (6.836.747 KM),
- nabavku materijala (7.837.480 KM),
- izdatke za usluge prijevoza i goriva (4.297.047 KM),
- izdatke za tekuće održavanje (5.414.977 KM), itd.

Od ukupno realizovanih izdataka, izvršenje na tekućim izdacima iznosi 275.342.185 KM ili 99%, na kapitalnim izdacima 3.472.725 KM ili 87%, donatorskim sredstvima 80.637 KM ili 6%, dok su višegodišnja kapitalna ulaganja (VKU) realizovana u iznosu od 6.231.027 (27%).

Nerealizovana sredstva u iznosu od 21.793.196 KM najvećim dijelom se odnose na neutrošena sredstva za višegodišnja kapitalna ulaganja, novčane donacije i tekuće izdatke (plate i naknade, izdaci za usluge prijevoza i goriva, itd.).

Pregled rashoda i izdataka iz budžeta prikazan je u Tabeli I u prilogu Izvještaja.

5.1.1 Bruto plaće

Bruto plate i naknade iz plaća na 31.12.2018. godine iskazane su u iznosu od 188.581.510 KM, od čega neto plate i naknade iznose 106.840.618 KM, a porezi i doprinosi 81.740.892 KM. Bruto plate i naknade su manje u odnosu na prethodnu godinu za 570.472 KM što je najvećom dijelom posljedica manjeg prosječnog broja zaposlenih u 2018. godini.

Prosječan broj zaposlenih za koje su isplaćene bruto plate u Ministarstvu bio je 9.615. Budžetom za 2018. godinu planirano je 10.011 zaposlenih, a na 31.12.2018. godine u Ministarstvu je bilo 9.945 zaposlenih.

5.1.2 Naknade troškova zaposlenih

Naknada troškova zaposlenih na 31.12.2018. godine iskazane su u iznosu od 55.121.000 KM. Značajni iznosi odnose se na:

- naknade za prijevoz sa posla i na posao (14.565.387 KM),
- naknade za topli obrok tokom rada (9.460.924 KM),
- naknade za smještaj vojnih i drugih lica (8.885.948 KM),
- naknade za odvojeni život (6.773.313 KM),
- poreze i doprinose na naknade (4.815.449 KM), itd.

Naknade zaposlenih se obračunavaju i isplaćuju prema odlukama Vijeća ministara BiH koje regulišu obračun i isplatu naknada.

5.1.3 Izdaci za upotrebu vozila

Ukupni izdaci za upotrebu službenih vozila Ministarstva (Ministarstvo i Oružane snage BiH) u 2018. godini iznose 5.642.701 KM. Izdaci se odnose na:

- gorivo (3.474.903 KM),
- materijal i usluge za održavanje vozila (1.518.298 KM),
- registraciju motornih vozila (53.001 KM),
- auto-gume (477.692 KM),
- osiguranje vozila (114.747 KM) i
- usluge pranja i održavanja vozila (4.060 KM).

Korištenje službenih vozila u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH je regulisano Pravilnikom o broju, načinu korištenja i održavanju službenih vozila u Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine i Pravilnikom o broju, uslovima nabavke, načinu korištenja i određivanju lica sa pravom korištenja službenih specijalizovanih vozila u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.

Pravilnikom je definisano i pravo korištenja službenih motornih vozila za službene potrebe ministrice, dvojice zamjenika ministra i sekretara Ministarstva u trajanju 24 sata dnevno u radne i neradne dane.

5.1.4 Nabavka materijala

Troškovi materijala iskazani su u iznosu od 7.837.480 KM koliko iznose budžetom odobrena sredstva za 2018. godinu. Izvršenje je veće za 1.855.653 KM u odnosu na prethodnu godinu. Finansijski značajniji troškovi materijala se odnose na:

- hranu i prehrambeni materijal (3.149.400 KM),
- vojni materijal (1.915.747 KM) i
- odjeću, uniforme i platno (1.078.827 KM).

5.1.5 Izdaci za tekuće održavanje

Izdaci za tekuće održavanje sa 31.12.2018. godine su ostvareni u iznosu od 5.414.977 KM. Značajniji troškovi odnose se na:

- opravku i održavanje vozila (1.518.298 KM),
- opravku i održavanje opreme (1.487.268 KM) te
- opravku i održavanje zgrada (1.227.683 KM).

5.1.6 Izdaci za energiju i komunalne usluge

Ukupni izdaci za energiju i komunalne usluge sa 31.12.2018. godine prema podacima u Glavnoj knjizi i podacima u Tabelarnom dijelu Godišnjeg finansijskog izvještaja iznose 6.836.747 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za:

- energiju (3.456.720 KM),
- lož ulje (1.459.093 KM),
- vodu i kanalizaciju (841.133 KM) i
- centralno grijanje (409.106 KM).

Izdaci za lož ulje: Ukupni izdaci za lož ulje sa 31.12.2018. godine realizovani su u iznosu 1.459.093 KM. Izdaci su nastali u zadnjem kvartalu po potpisivanju ugovora sa dobavljačima nakon okončane procedure javne nabavke. Konstatovali smo da je isporuka izvršena u skladu sa zaključenim ugovorima sa izabranim dobavljačima.

S obzirom na to da Ministarstvo, u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima, ima pravo na povrat plaćenih akciza za nabavljeno lož ulje, preduzimane su određene aktivnosti kako bi se obezbijedili preduslovi za podnošenje zahtjeva Upravi za indirektno oporezivanje BiH za priznavanje prava na odbitak akciza na lož ulje. Međutim, Ministarstvo još uvijek nije okončalo sve aktivnosti te još uvijek nije uputilo zahtjev Upravi za indirektno oporezivanje BiH za povrat akciza na lož ulje.

PREPORUKA 2

Ministarstvo treba hitno okončati potrebne aktivnosti na realizaciji povrata sredstava od plaćenih akciza i, u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima, uputiti zahtjev za povrat akciza za lož ulje Upravi za indirektno oporezivanje BiH.

5.1.7 Ugovorene usluge

Izdaci za ugovorene usluge ostvareni su u iznosu od 3.251.690 KM, što je u odnosu na prošlu godinu veće za 774.622 KM. Značajni izdaci odnose se na:

- usluge održavanja edukacije za policijske službenike (823.917 KM),
- usluge primarne zdravstvene zaštite (754.776 KM),
- protokolarne troškove (430.379 KM),
- izdatke za reprezentaciju (301.588 KM) i
- ostale nespomenute usluge i dažbine (265.600 KM).

Zbog nedostatka sredstava na pozicijama izdataka za energiju i komunalnih usluga, iznos od 434.680 KM za nabavke materijala i izdataka za tekuće održavanje je knjižen na pozicijama ugovorenih usluga i to: na izdatke za specijalizaciju i školovanje: 43.205 KM, usluge održavanja kurseva za policijske službenike: 85.667 KM i protokolarne troškove: 305.808 KM. Time su troškovi na pojedinim kontima u okviru ugovorenih usluga precijenjeni za navedeni iznos.

PREPORUKA 3

Ministarstvo treba evidentirati troškove u skladu sa postojećim Pravilnikom o računovodstvu i kontom planu, a u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, koristi druge zakonske mogućnosti.

5.1.8 Kapitalni izdaci

Ministarstvo je sačinilo namjensku strukturu kapitalnih izdataka na koju je Ministarstvo finansija i trezora BiH dalo suglasnost. Ministarstvo je, uz saglasnost Ministarstva finansija i trezora BiH, dva puta mijenjalo namjensku strukturu kapitalnih izdataka (u julu i 31.12.2018. nakon izvršenog prestrukturisanja) tako da su ukupno odobreni kapitalni izdaci u 2018. godini (bez VKU) iznosili 4.006.000 KM i to za na nabavku opreme (2.273.000 KM), nabavku stalnih sredstava u obliku prava (588.000 KM) i rekonstrukciju i investiciono održavanje (1.145.000 KM).

Realizovani kapitalni izdaci sa 31.12.2018. godine iznose 3.472.725 KM ili 87%, a odnose se na nabavku opreme (2.026.887 KM), nabavku stalnih sredstava u obliku prava (369.746 KM) i

rekonstrukciju i investiciono održavanje (1.076.092 KM). Od ukupno realizovanog iznosa, 1.817.297 KM se odnosi na izdatke koji su evidentirani na kratkoročnim razgraničenjima i čija će konačna realizacija po zaključenim ugovorima biti u toku 2019. godine.

I dalje postoje slabosti internih kontrola kod planiranja, realizacije, evidentiranja i izvještavanja o realizaciji ovih izdataka. Određeni izdaci nisu evidentirani na odgovarajući budžetski period (npr. ugovori iz 2017. godine koji su evidentirani u 2018. godini u iznosu 115.596 KM), u pojedinim slučajevima u prilogu dokumentacije se nije nalazio zapisnik o kvalitativnom prijemu opreme, već samo zapisnik o kvantitativnom prijemu (nabavka skenera u iznosu 30.701 KM). Određene analitičke pozicije u okviru nabavke kapitalnih izdataka realizovane u većem iznosu i drugačijoj strukturi kapitalnih izdataka u odnosu na posljednju odobrenu namjensku strukturu što je posljedica odstupanja stvarne dinamike realizacije plana nabavki u odnosu na planiranu te slabosti u procesu komunikacije između organizacionih jedinica i knjigovodstvene neažurnosti.

PREPORUKA 4

Potrebno je unaprijediti proces planiranja i realizacije kapitalnih izdataka u svim njegovim fazama (od planiranja do evidentiranja i izvještavanja) te da se u svim slučajevima vrši kvantitativni i kvalitativni prijem robe i opreme.

5.1.9 Višegodišnja kapitalna ulaganja

Ministarstvo je u toku 2018. godine imalo na raspolaganju sredstva za realizaciju četiri višegodišnja kapitalna projekta u ukupnoj vrijednosti 22.970.584 KM čija realizacija je odobrena odlukama Vijeća ministara BiH prethodnih godina. Radi se o projektima: Remont helikoptera, Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH, Nabavka helikoptera te Tranzicija i zbrinjavanje otpuštenog personala MO i OS BiH – Perspektiva.

Prenesena sredstva iz 2017. godine iznose 21.633.584 KM, a budžetom za 2018. godinu i odlukama Vijeća ministara BiH u toku 2018. godine osigurana su sredstva u iznosu 1.337.000 KM (37.000 KM za program Perspektiva i 1.300.000 KM za nabavku helikoptera).

Ukupna realizovana sredstva višegodišnjih projekata iznose 6.231.027 KM od čega se 6.200.000 KM odnosi na nabavku helikoptera, a 31.027 KM na Program „Perspektiva“. Na ostalim projektima nije bilo realizacije. Nerealizovana sredstva su prenesena u 2019. godinu. Ministarstvo u tekstualnom dijelu Godišnjeg finansijskog izvještaja detaljno obrazlaže aktivnosti i realizaciju koje je provodilo na realizaciji navedenih višegodišnjih projekata.

Remont helikoptera: Vijeće ministara BiH je 18.12.2013. godine, na prijedlog Ministarstva, donijelo Odluku o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za period 2013. - 2014. godina⁹ kojom je Ministarstvu odobreno 7.480.000 KM za remont četiri helikoptera.

Tokom provođenja procedure ugovaranja remonta helikoptera, okolnosti za realizaciju ovog projekta su se mijenjale pa je Ministarstvo više puta pokretalo postupke nabavki, mijenjalo vrstu i broj helikoptera koje će remontovati te produžavalo rokove realizacije projekta. Prema posljednjoj izmjeni navedene Odluke od 22.12.2017. godine¹⁰, projekat je produžen do 2020. godine i to za nabavku usluga remonta dva helikoptera. Odluka o produženju je donesena jer postupak nabavke pokrenut u decembru 2016. godine nije bio okončan.

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 103/13

¹⁰ Službeni glasnik BiH broj 2/18

Postupak nabavke (pregovarački postupak sa objavom obavještenja u skladu s članom 8. stav 4. Zakona o javnim nabavkama) usluga generalnog remonta i modifikacije navigacijsko-komunikacijske opreme za dva helikoptera u iznosu od 7.480.000 KM sa PDV-om (6.393.162,39 KM bez PDV-a) iz decembra 2016. godina je poništen početkom 2019. godine, a u toku je upravni spor koji je Ministarstvo pokrenulo protiv rješenja Ureda za razmatranje žalbi BiH od 31.7.2018. godine.

Osiguranje i unaprjeđenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH: Vijeće ministara BiH je 30.12.2015. godine donijelo odluku o odobravanju višegodišnjeg projekta „Osiguranje i unaprjeđenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga Bosne i Hercegovine s periodom realizacije 2016. – 2018. godina“¹¹, a 10.11.2016. godine Odluku o odobravanju sredstava finansiranja i dinamike realizacije višegodišnjeg projekta u ukupnom iznosu 21.211.000 KM¹².

Ukupno raspoloživa sredstva u 2018. godini za ovaj projekat iznosila su 7.067.000 KM (prijenos iz 2017. godine). Budžetom za 2018. godinu nisu osigurana sredstva navedena u spomenutoj odluci u iznosu 13.996.000 KM. Ministarstvo je u toku 2018. godine raspisalo otvoreni postupak za nabavku vozila na koji je izjavljeno više žalbi od kojih su neke od strane Ureda za razmatranje žalbi ocijenjene kao osnovane. Nakon odluka Ureda za razmatranje žalbi ovaj postupak je poništen, i u toku je novi postupak.

Zbog navedene situacije sa postupkom nabavke i dinamikom osiguranja finansijskih sredstva, Vijeće ministara BiH je, na prijedlog Ministarstva, donijelo Odluku o izmjeni Odluke o višegodišnjem projektu Osiguranje i unaprjeđenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH sa periodom realizacije 2016. – 2018. godina (broj 272/18 od 27.12.2018. godine)¹³ prema kojoj se period realizacije projekta produžava do 2021. godine.

Nabavka helikoptera: Vijeće ministara BiH je 22.12.2017. godine donijelo Odluku o višegodišnjem projektu nabavke helikoptera za Ministarstvo odbrane i Oružane snage BiH¹⁴. Ovom Odlukom odobrena je nabavka dva helikoptera ukupne vrijednosti 65 miliona KM u cilju osiguranja i unaprjeđenja operativnosti helikoptera Oružanih snaga BiH za vršenje zakonom propisanih misija. Projekat će se realizovati u periodu 2018. – 2021. godina, uz finansijsku pomoć Vlade Sjedinjenih Američkih Država, a na osnovu sporazuma između Vlade Sjedinjenih Američkih Država i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o ekonomskoj, tehničkoj i srodnoj pomoći za Bosnu i Hercegovinu. Sredstva u iznosu od 6.200.000 KM osigurana su prestrukturisanjem odobrenog budžeta Ministarstva odbrane za 2017. godinu, a 5.000.000 US dolara biće osigurana donacijom iz programa vojne pomoći (FMS – Foreign Military Sales Trust Fund).

Navedenom odlukom Vijeća ministara BiH je definisano da je dinamika finansiranja iz budžetskih sredstava u narednom periodu uslovljena usvojenim Globalnim okvirom fiskalnog bilansa i politika u BiH za srednjoročni period. Također je navedeno da, ukoliko Ministarstvo odustane od ovog projekta, učešće iz budžetskih sredstava će se u cijelosti potraživati od FMS-a radi njihove naplate na Jedinstven račun trezora.

Odlukom Vijeća ministara BiH o izmjeni i dopuni Odluke o višegodišnjem projektu nabavke helikoptera od 27.12.2018. godine¹⁵, pored gore navedenih sredstava, Ministarstvu je

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 5/16

¹² Službeni glasnik BiH, broj 94/16

¹³ Službeni glasnik BiH, broj 5/19

¹⁴ Službeni glasnik BiH, broj 2/18

¹⁵ Službeni glasnik BiH, broj 5/19 od 25.1.2019. godine

odobreno da prestrukturisanjem budžeta krajem godine osigura dodatna sredstva za ovaj projekat u iznosu 1.300.000 KM.

PREPORUKA 5

S obzirom da se radi o projektima od strateške važnosti za osiguranje operativnosti Oružanih snaga BiH, u skladu sa utvrđenom mislijom u Zakonu o odbrani BiH, preporučujemo Ministarstvu da u narednom periodu maksimalnu pažnju posveti efikasnoj realizaciji navedenih projekata.

Program "Perspektiva": Ministarstvo od 2014. godine implementira vlastiti „Perspektiva“ program tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH u cilju što brže reintegracije iz vojnog u civilni život (profesionalna vojna lica, civilna lica u Oružanim snagama i zaposlenici u Ministarstvu odbrane čiji ugovori su istekli i nisu produženi uslijed primjene člana 101. stav 1. Zakona u službi u Oružanim snagama BiH kojim je definisano ograničenje godina starosti i dužine vojne službe profesionalnih vojnih lica).

Vijeće ministara BiH je, u 2016. godini, donijelo Odluku o udruživanju sredstava iz budžeta Ministarstva odbrane u višegodišnji projekat tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH – Program „Perspektiva“ za period 2016-2020. Shodno navedenoj odluci, Zakonom o budžetu za 2018. godini je za ovaj program Ministarstvu odobreno 37.000 KM. Zajedno sa neutrošenim i prenesenim sredstvima iz 2017. godine u iznosu od 886.584 KM, Ministarstvo je raspolagalo sa ukupno 923.584 KM. U 2018. godini utrošeno je 31.027 KM na poziciji Kapitalni grantovi.

Niska realizacija raspoloživih sredstva posljedica je izmjena Zakona o službi u Oružanim snagama BiH¹⁶ kojima se starosna granica za rad vojnika u OS sa dosadašnjih 35 godina, odnosno 38 godina, pomjerila na 40 godina starosti i 20 godina vojne službe.

Vezano za višegodišnje kapitalne projekte Ministarstva, i dalje su na snazi odluke koje je Vijeće ministara BiH donijelo 30.12.2015. godine za sljedeće višegodišnje projekte:¹⁷

- Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta „Osiguranje i unapređenje operativnosti helikoptera Oružanih snaga BiH, sa periodom realizacije 2016–2025. godina“ u iznosu od 300.000.000 KM (300 miliona KM).
- Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta „Školovanje oficira vojno-evidencione specijalnosti avijacija, sa periodom realizacije 2016–2024. godina“ u iznosu od 7.828.200 KM.
- Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta „Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH, sa periodom realizacije 2016–2018. godina“ u iznosu od 21.211.000 KM.
- Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta „Nabavka opreme za izvršenje zadataka pomoći civilnim organima u reagovanju na prirodne i druge katastrofe, sa periodom realizacije 2016–2020. godina“ u iznosu od 8.819.275 KM.

U navedenim odlukama definisano je da će sredstva za finansiranje i dinamika finansiranja biti regulisana posebnim odlukama Vijeća ministara BiH. Do 31.12.2018. godine osiguran je dio neophodnih sredstava za navedene projekte (Projekat Osiguranja i unapređenja operativnosti helikoptera Oružanih snaga BiH i Projekat Osiguranja i unapređenja operativnosti motornih vozila oružanih snaga BiH).

¹⁶ Službeni glasnik BiH broj 38/18

¹⁷ Službeni glasnik BiH broj 5/16

S obzirom na to da se radi o projektima značajnim za Ministarstvo, želimo skrenuti pažnju na to da je potrebno blagovremeno preduzeti sve neophodne aktivnosti kako bi se eventualni rizici sveli na najmanju mjeru te preduprijedili značajniji problemi. To podrazumijeva osiguranje adekvatne organizacione strukture za realizaciju projekata, kontinuiranu koordinaciju, monitoring, evaluaciju i izvještavanje o projektima u svim njihovim fazama te pravovremeno osiguranje svih neophodnih pravnih i finansijskih preduslova i pretpostavki.

5.2 Bilans stanja

U bilansu stanja na 31.12.2018. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu 108.821.564 KM. Ukupne obaveze sa izvorima sredstava iskazane su u iznosu 141.827.177 KM.

Značajne stavke bilansa stanja odnose se na:

- novčana sredstva (172.107 KM),
- kratkoročna potraživanja (267.443 KM),
- interne finansijske odnose (65.373 KM),
- neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (108.316.642 KM),
- kratkoročne tekuće obaveze (9.691.767 KM),
- obaveze prema zaposlenima (21.439.881 KM) i
- kratkoročna razgraničenja (2.378.887 KM).

Bilans stanja prikazan je u Tabeli II u prilogu Izvještaja.

5.2.1 Sredstva

Kratkoročna potraživanja iskazana u bilansu stanja na 31.12.2018. godine iskazana su u iznosu 267.443 KM i sastoje se od potraživanja od pravnih osoba (543.336 KM) i ostalih potraživanja (- 275.893 KM).

Revizijom je ponovo konstatovano da pojedina potraživanja u okviru grupe konta *Ostala potraživanja* imaju negativan saldo (potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje: -593.690 KM, potraživanja za preplaćene poreze i doprinose: -951 KM, potraživanja za štete od osiguravajućih društava: -1.374 KM, te prelazni račun potraživanja: -38.993 KM) što nije u skladu sa računovodstvenim pravilima i principima. Na ovaj način postoji i neobjektivan prikaz ukupnih potraživanja jer potraživanja koja imaju negativan saldo umanjuju ukupna potraživanja. Navedeno je posljedica neevidentiranja potraživanja u Glavnoj knjizi te neredovnog sravnjavanja sa uplatama na Jedinstveni račun trezora. Značajan iznos potraživanja je evidentiran u februaru 2019. godine, nakon sačinjavanja izvještaja popisne komisije i nakon što su ista i realizovana (naplaćena). Tokom revizije su nam predloženi zahtjevi Odsjeka za obračun plaća i naknada upućeni Odsjeku za materijalno-finansijske poslove u aprilu 2019. godine za evidentiranjem potraživanja po osnovu refundacije naknada za bolovanja iz 2017. i 2018. godine u iznosu cca 35.000 KM.

PREPORUKA 6

Potrebno je, prilikom evidentiranja transakcija i knjigovodstvenih promjena u Glavnoj knjizi, osigurati potpuno poštivanje računovodstvenih pravila i principa kako bi iskazana salda na bilansnim pozicijama bila tačna i odražavala stvarno stanje. Neophodno je redovno vršiti sravnjenje potraživanja i uplata te pravovremeno preduzimati sve neophodne aktivnosti kako bi se potraživanja Ministarstva i naplatila.

Nenaplaćena potraživanja (292.880 KM): Ministarstvo još uvijek nije naplatilo potraživanja od preduzeća 'DELIKOMAT' d.o.o. Tomislavgrad, za zakup prostora za postavljanje samouslužnih aparata za tople i hladne napitke i aparate sa konditorskim proizvodima u prostorijama na lokacijama MO i OS BiH po Ugovoru broj 11-03-33-2313-27/15 od 01.08.2016 i Aneksu ugovora broj 11-03-33-2313-42/15 od 25.10.2017. godine. Sporazum o otplati duga u ratama potpisan je 17.08.2018. godine, ali isti se ne poštuje, jer se rate ne uplaćuju prema ugovorenoj dinamici. Prema potpisanom Sporazumu, ukupan dug Delikomata prema Ministarstvu na dan 31.07.2018. godine iznosio je 277.418 KM. Ministarstvo je putem Pravobranilaštva BiH preduzelo korake na pokretanju tužbe protiv navedenog preduzeća.

PREPORUKA 7

Ministarstvo je dužno da, bez odlaganja, preduzme aktivnosti kako bi se evidentirala i naplatila potraživanja po navedenom ugovoru te uspostavi efikasan sistem internih kontrola od ugovaranja, evidentiranja i naplate potraživanja po svim osnovama.

Stalna sredstva: U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su ulaganja u objekte i opremu koja su izvršena iz budžeta i donatorskih sredstava od datuma kada je osnovano Ministarstvo, kao i dio procijenjene vrijednosti naslijeđene imovine.

Stalna sredstva Ministarstva evidentirana su u ukupnom iznosu od 108.316.642 KM, a sastoje se od:

- građevina – vanjska osvjetljenja, trotoari i ograde (129.996 KM) i montažni objekti (28.616 KM),
- opreme (309.768.737 KM),
- stalnih sredstava u obliku prava (2.997.832 KM),
- sredstava u pripremi (20.355.955 KM),
- sredstva van upotrebe (1.349.823 KM) i
- ispravke vrijednosti stalnih sredstava (226.314.317 KM).

Osnovna povećanja u toku godine odnose se na uknjiženje procijenjene vrijednosti sredstava veze i informatičke opreme (9.012.900 KM) i protivoklopnog naoružanja u iznosu od 2.568.738 KM, nabavke iz kapitalnih izdataka (1.655.428 KM), primljene donacije (2.727.710 KM), aktiviranje vremenskih razgraničenja, itd.

Iznos evidentiran na sredstvima van upotrebe (1.349.823 KM) odnosi se na motorna vozila koja su namijenjena za prodaju. U toku godine je iznos od 1.063.151 KM preknjižen na sredstva namijenjena prodaji na osnovu odluke o stavljanju sredstava van upotrebe. Najznačajnije isknjiženje odnosi se na isknjiženje opreme za prijenos podataka i glasa u korist druge institucije (76.099 KM), prodaja sredstava (96.859 KM), rashodovanje helikoptera (917.910 KM), rashodovanje po popisu, itd.

Sredstva u pripremi (20.355.955 KM): Saldo u iznosu od 16.355.714 KM evidentiran na kontu *Priprema i izgradnja ostalih zgrada* se najvećim dijelom odnosi na investicijska ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva, zbog postojeće problematike državne imovine. Od navedenog iznosa 16.094.183 KM preneseno je iz prethodnih godina, dok je iznos od 261.531 KM prenesen sa konta *Oprema u pripremi*. Saldo konta *Oprema u pripremi* (3.992.724 KM) najvećim dijelom se također odnosi na investicijska ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva uslijed istog problema.

5.2.2 Obaveze

Kratkoročne tekuće obaveze iskazane su u iznosu 9.691.767 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 3.407.173 KM. Značajne kratkoročne tekuće obaveze odnose se na obaveze prema dobavljačima koje su na 31.12.2018 godine iskazane u iznosu od 9.686.889 KM.

Konfirmacije salda: Na bazi uzorka, za određeni broj dobavljača, poslani su zahtjevi za konfirmacijom salda na 31.12.2018. godine. Analizom primljenih konfirmacija i njihovim poređenjem s Glavnom knjigom Ministarstva, te analizom pregleda neusaglašenih stanja sa dobavljačima koji je sačinjen u računovodstvu Ministarstva, ponovo je utvrđeno da postoje neslaganja u saldima obaveza prema dobavljačima. Također, u računovodstvu je, krajem godine, zaprimljen veliki broj izvoda otvorenih stavki (IOS) koje su, shodno odredbama Zakona o računovodstvu za pravne osobe, dobavljači dostavili Ministarstvu. Prema pregledu neusaglašenih stanja iz računovodstva Ministarstva, stanje za 27 primljena IOS-a nije bilo usaglašeno. Na osnovu dostavljenih konfirmacija za 16 dobavljača ponovo su ustanovljena značajna neslaganja sa saldima u Glavnoj knjizi. Utvrđene razlike se većinom odnose na neusaglašene obaveze prema elektrodistribucijama (dugovanja do 2016. godine bivših entitetskih ministarstava odbrane, sporne obračunate zatezne kamate koje nisu evidentirane i dr.), koje je potrebno adekvatno obrazložiti i dokumentovati u saradnji sa dobavljačima, te utvrditi da li i u kojem tačno iznosu one predstavljaju obaveze Ministarstva.

PREPORUKA 8

Ponovo preporučujemo Ministarstvu da procesu usaglašavanja salda dugovanja sa dobavljačima posveti dužnu pažnju, te da stanja dugovanja sa značajnijim dobavljačima periodično usaglašava. Za neusaglašene obaveze sa dobavljačima iz ranijeg perioda preporučujemo da se, u saradnji s datim dobavljačima, utvrdi da li i u kojem tačno iznosu one predstavljaju obaveze Ministarstva te se preduzmu dalje aktivnosti u cilju konačnog uređenja stanja po ovom pitanju.

Kratkoročne tekuće obaveze prema zaposlenima: 21.439.881 KM se odnose na obaveze za:

- plaće (6.130.402 KM),
- obaveze za naknade plaća (3.345.955 KM),
- ostale obaveze za naknade troškova zaposlenih (4.633.591 KM) te
- obaveze za poreze i doprinose (7.329.934 KM).

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 2.378.887 KM i uglavnom se odnose na razgraničene rashode za nabavku stalnih sredstava i radova na rekonstrukciji i investicionom održavanju po ugovorima zaključenim u 2018. godini, a koji će biti realizovani u 2019. godini (1.817.297 KM).

Razgraničeni rashodi iz 2017. godine: Ministarstvo je sa 31.12.2017. godine u Glavnoj knjizi, na kontu razgraničenih rashoda za nabavku roba i usluga, evidentiralo iznos od 1.706.242 KM od čega se najveći dio odnosio na ugovore zaključene za radove na rekonstrukciji i investicionom održavanju (1.134.499 KM). Sa 31.12.2018. godine realizovano je ukupno 1.636.947 KM ili 96%. Ministarstvo je obavijestilo Ministarstvo finansija i trezora BiH o neiskorištenim sredstvima u iznosu od 69.295 KM, kako bi se ista oprihodovala. Nerealizovana sredstva odnose se na manje realizovane vrijednosti radova u odnosu na ugovorene te obračunate penale za kašnjenje u realizaciji ugovorenih radova.

5.2.3 Popis sredstava i obaveza

- **Popis stalnih sredstava**

Na osnovu odluke o redovnom godišnjem popisu imovine, potraživanja i obaveza u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH te naredbe načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga BiH, izvršen je popis sredstava, zaliha materijala i sitnog inventara, potraživanja i obaveza te sačinjen Izvještaj Centralne komisije za popis o izvršenom popisu u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH za 2018. godinu. Popisom je obuhvaćena cjelokupna perspektivna pokretna imovina, neperspektivna pokretna imovina, novčana sredstva u blagajnama, sredstva data i primljena na privremenu upotrebu te objekti na perspektivnim lokacijama. Komisije su uradile pojedinačne izvještaje o popisu stalnih sredstava na 31.12.2018. godine. Izvršen je obračun amortizacije pojedinačno po svakom stalnom sredstvu.

Postupcima revizije utvrđene su sljedeće nepravilnosti prilikom popisa sredstava i obaveza:

Popis u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine: Na aktivnostima popisa Oružanih snaga BiH, ukupno je bilo angažovano 777 lica u 252 popisne komisije. Od tog broja, 12 komisija su popisivale novčana sredstva, 47 komisija su bile zadužene za koordinaciju, a 193 komisija su popisivale sredstva i objekte. Popisne komisije su stanja materijalnih sredstava utvrđivale brojanjem i mjerenjem na licu mjesta. Kod popisa streljiva, stvarno stanje je utvrđivano na način da su korišteni podaci sa sanduka za streljivo koji su originalni, zapečaćeni i plombirani koja se metoda može smatrati relativno pouzdanom.

Po izvršenom unosu podataka u popisne liste, a prema planu obračuna inventure, popisne komisije su izvršile obračun inventure. Nakon obračuna inventure na nivou jedinica Oružanih snaga, analizirano je knjigovodstveno i stvarno stanja sredstava, utvrđene razlike (manjak i višak) te sačinjena potrebna dokumentacija za pokretanje postupka. Za svaki evidentirani manjak, komisije za popis su sačinile izvještaje, uzele izjavu od rukovalaca sredstvom te, u skladu sa Pravilnikom o postupku za naknadu materijalne štete vojnih lica na službi u Ministarstvu i Oružanim snagama, sačinile zaključak o pokretanju postupka za naknadu štete.

Popis novčanih sredstava izvršen je u 13 blagajni u zapovjedništvima i jedinicama Oružanih snaga te nisu utvrđena odstupanja knjigovodstvenog stanja od stanja utvrđenog popisom.

Popisne komisije Oružanih snaga BiH su izvršile popis nepokretne perspektivne imovine, odnosno objekte za smještaj ljudstva, skladišta i višenamjenske objekte na perspektivnim lokacijama. Popisom su utvrđeni podaci o veličini, spratnosti, lokaciji, namjeni i korisniku objekta. Knjigovodstvena evidencija ovih objekata ne evidentira se na nivou Oružanih snaga BiH.

Popisne komisije su utvrdile kako pojedina stalna sredstva nisu za dalju upotrebu i prvobitno namjenu, odnosno da je njihov popravak nerentabilan i neekonomičan. Takva sredstva su predložena za rashodovanje. Pravilnikom o finansijskom i materijalnom poslovanju u Ministarstvu i Oružanim snagama, koji je stupio na snagu 29.09.2016. godine, utvrđeno je kako će Sektor za nabavku i logistiku, u roku od dvanaest mjeseci od stupanja na snagu Pravilnika, između ostalog, ministru odbrane pripremiti na odobravanje uputstvo o rashodovanju. Iako je rok za donošenje uputstva davno istekao, Ministarstvo još uvijek nije donijelo uputstvo o rashodovanju stalnih sredstava pa se proces rashodovanja stalnih sredstava ne može obaviti do kraja. Također, sredstva predložena za rashod stvaraju poteškoće popisnim komisijama te otežavaju funkcionisanje Oružanih snaga.

Komisija za koordinaciju je konstatovala kako je cjelokupan proces inventarisanja pokrenut blagovremeno te je isto imalo pozitivne učinke na proces popisa. Identifikovani su određeni problemi i poteškoće pri realizaciji popisa te u cilju unaprjeđenja narednih ciklusa inventarisanja date određene preporuke. Tako je sugerisano da se standardizuju obuke popisnih komisija, pokrenu procedure rashodovanja sredstava, ažuriraju sredstva s dodijeljenim ID brojevima, osiguraju ovlaštenu kalibraciju rezervoara. Uočeni su određeni problemi koji otežavaju, usložnjavaju i usporavaju sam proces popisa: u pojedinim jedinicama nisu popunjena ključna mjesta u materijalno-financijskom organu, neadekvatno stanje infrasktrukture, opterećenje personala u popisnim komisijama s drugim obavezama tokom trajanja inventure te prijem robe s tržišta za vrijeme provođenja inventure.

Popis stalnih sredstava Ministarstva: Za popis stalnih sredstava Ministarstva imenovana je posebna komisija od pet članova. Komisija je izvršila popis, utvrdila viškove i manjkove po popisu i sačinila Izvještaj. Popis je izvršen na osnovu popisnih lista iz modula stalnih sredstava po uredima i ostalim prostorijama u zgradi sjedišta Ministarstva te magacinu.

PREPORUKA 9

U cilju unaprjeđenja procesa popisa u Ministarstvu, potrebno je što prije donijeti Interna akta vezana za rashodovanje stalnih sredstava, kako je to propisano Pravilnikom o finansijskom i materijalnom poslovanju u Ministarstvu i Oružanim snagama, kako bi se u konačnici Ministarstvo oslobodilo od zastarjelih i neupotrebljivih sredstava.

5.2.3.1 Popis potraživanja i obaveza

Popis potraživanja: Posebna Komisija za popis potraživanja izvršila je popis potraživanja sa stanjem na 31.12.2018. godine prema podacima u Glavnoj knjizi na dan 21.02.2019. godine. Komisija je u izvještaju navela da u momentu popisa nisu bila provedena sva knjiženja tako da se stanje potraživanja koje je komisija konstatovala razlikuje od stanja iskazanog u Bilansu stanja, ali komisija nije konstatovala tačan ukupan iznos razlike.

Npr. Popisna komisija je konstatovala da *Ostala potraživanja* (grupa 1313) iznose -465.681 KM, dok ova potraživanja u konačnoj GK i Bilansu stanja iznose -275.893 KM. Takođe, popisna komisija nije izvršila popis potraživanja od organa (konto 161111) koja su u Bilansu stanja evidentirana u iznosu 65.373 KM (odnose se na potraživanja od DCA – SAR misiju za zadnji kvartal).

Popis obaveza: U izvještaju o popisu obaveza je navedeno da članovi komisije za popis obaveza u vrijeme trajanja popisa nisu bili prisutni te je član Centralne popisne komisije, šef Odsjeka za materijalno-finansijske poslove sam izvršio popis obaveza sa stanjem na 31.12.2018. godine, uzevši konačno podatke iz Glavne knjige na dan 21.02.2019. godine.

Obaveze prema zaposlenim: Ministarstvo je ranije u toku godine, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora, vršilo usaglašavanje stanja iz glavne i pomoćne knjige, kao i sravnjenje obaveza po osnovu poreza i doprinosa sa nadležnim poreskim upravama. Postupcima revizije ustanovili smo da, kao i prethodne godine, postoje odstupanja stanja na kontima pojedinih obaveza u odnosu na dokumentaciju na osnovu koje se vrši njihovo evidentiranje. Iako smo usmeno informisani da se pomenuti saldo obaveza odnosi samo na decembarsku plaću, revizijom je konstatovano da su iskazane obaveze u Glavnoj knjizi manje od obaveza po fakturi za decembarsku plaću (cca 400.000 KM). Tokom revizije nismo dobili odgovor na pitanje na šta se navedena razlika odnosi, odnosno šta čini iskazane obaveze po ovom osnovu na

31.12.2018. godine. Komisija za popis obaveza je u svom izvještaju dala pregled pomenutih obaveza, međutim nije konstatovala navedenu razliku, a samim tim ni uzrok neslaganja.

PREPORUKA 10

Ministarstvo treba nastaviti aktivnosti na utvrđivanju uzroka navedenih odstupanja te u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH izvršiti odgovarajuća knjiženja u Glavnoj knjizi u cilju iskazivanja stvarnog stanja obaveza po datom osnovu. Također, potrebno je završiti proces sravnjenja obaveza po osnovu poreza i doprinosa sa nadležnim poreskim upravama.

Razgraničeni rashodi u iznosu 1.835.293 KM nisu popisani jer su knjiženi nakon izvršenog popisa, tj. 22.2.2019. godine (prilikom popisa razgraničeni rashodi su iznosili 87.290 KM).

Popis potraživanja i obaveza nije bio sveobuhvatan jer su knjiženja vršena i nakon izvršenog popisa. Popis potraživanja i obaveza je, u principu, podrazumijevao samo prepisivanje stanja po kontima iz Glavne knjige bez upoređivanja istog sa stvarnim stanjem, te ispitivanjem opravdanosti iskazanih salda na pojedinim kontima (kao npr. zastarjelost potraživanja i sl.).

PREPORUKA 11

Preporučujemo Ministarstvu da popisu potraživanja i obaveza posveti dužnu pažnju te preduzme aktivnosti na rješavanju uočenih slabosti. Ponovo ističemo da je za efikasno i efektivno provođenje svih popisnih aktivnosti potrebno osigurati ažurno knjigovodstvo i kvalitetne pripremne aktivnosti. Ministarstvo je sva neophodna knjiženja na bilansnim pozicijama dužno izvršiti prije popisa, a eventualna odstupanja stvarnog stanja, utvrđenog popisom, u odnosu na knjigovodstveno stanje treba konstatovati popisna komisija te nakon toga provesti odgovarajuća knjiženja.

5.2.4 Status pokretne perspektivne i neperspektivne vojne imovine bivših ministarstava odbrane Republike Srpske i Federacije BiH

Pokretna perspektivna vojna imovina: Ministarstvo je i u 2018. godini nastavilo s aktivnostima procjene i uknjižbe perspektivne vojne imovine, a temeljem Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini koja će dalje služiti za potrebe Ministarstva. Na temelju odluka o povećanju vrijednosti stalnih sredstava, u jedinstven računovodstveni sistem Ministarstva uknjižena su sredstva veze i informatičke opreme (9.012.900 KM) te protuoklopnog naoružanja (2.568.738 KM). Procijenjena je vrijednost pješadijskog i artiljerijskog naoružanja ukupne vrijednosti preko 50.000.000 KM, radioničke opreme vrijednosti od oko 400.000 KM te sitnog inventara i radioničke opreme, ali zaključno s 31.12.2018. godine ova imovina nije bila evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva.

Iako je utvrđeni rok za okončanje procesa procjene i uknjižbe pokretne imovine bio 30.06.2018. godine, ovaj proces još uvijek nije dovršen. Dakle, još uvijek nije omogućeno vrijednosno prikazivanje ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva za 2018. godinu, kako to nalaže Međunarodni računovodstveni standard 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Neprikazivanje ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva uzrokuje poteškoće u tretmanu i evidentiranju

Iako je utvrđeni rok za okončanje procesa procjene i uknjižbe pokretne imovine bio 30.06.2018. godine, ovaj proces još uvijek nije dovršen što direktno utiče na tačnost iskazanih bilansnih pozicija.

investicijskog održavanja stalnih sredstava. Odgovornost za procjenu materijalnih sredstava je na Ministarstvu, a u procesu revizije se nismo upuštali u pojedinačne

procjene vrijednosti istih. *Napominjemo da procjena imovine i njena uknjižba, odnosno neuknjižba, direktno utiče na tačnost iskazanih bilansnih pozicija.* Ministrica odbrane je 16.03.2018. godine donijela Odluku za okončanje procesa procjene imovine i uknjiženje pokretne imovine. Kao krajnji rok za okončanje ovog procesa određen je 30.06.2018. godine.

PREPORUKA 12

Imajući u vidu trajanje ovog procesa i definisane rokove, potrebno je da Ministarstvo što prije okonča aktivnosti na procjeni i uknjižbi pokretne perspektivne imovine u poslovne knjige Ministarstva.

Pokretna neperspektivna vojna imovina: Pokretna neperspektivna vojna imovina je vlasništvo entiteta, iako Ministarstvo odvojeno čuva ovu imovinu u svojim skladištima koju popisuje i naturalno usaglašava s materijalnim evidencijama. Proces povrata materijalnih sredstava Vladi Federacije BiH je okončan, dok se aktivnosti povrata neperspektivnih sredstava Vladi Republike Srpske nastavljaju i u 2019. godini, iako je proces povrata praktično priveden kraju (izvršen povrat 49.449 od 49.560 stavki, odnosno preko 99%).

5.4. Pregled dinamike zapošljavanja

Prema pregledu dinamike zapošljavanja u periodu od 1.1. do 31.12.2018. godine, u Ministarstvu je planirano 10.011 zaposlenih, a to je i broj zaposlenih odobren Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2018. godinu¹⁸. Ukupan broj zaposlenih na kraju godine bio je 9.945. Od tog broja, 874 se odnosi na civilna, a 9.071 na vojna lica.

U toku godine u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH je izvršen prijem 759 zaposlenih od čega se 51 odnosi na civilna lica, a 708 na profesionalna vojna lica. U istom periodu Ministarstvo je po raznim osnovama napustilo 538 lica i to 79 civilnih lica te 459 profesionalnih vojnih lica. Pregled dinamike zapošljavanja uključuje i interne premještaje i unaprjeđenja.

U toku godine u Ministarstvu i Oružanim snagama je zaposleno 51 civilno lice. Od tog broja, 25 osoba je zaposleno putem javnog oglasa na neodređeno vrijeme (devet državnih službenika i 16 zaposlenika), 13 na određeno vrijeme (od čega je pet lica imenovano na mjesta šefa kabineta ministricе te savjetnike ministricе i savjetnike zamjenika ministricе), a 13 osoba je interno premješteno. Interni premještaji državnih službenika su obavljani nakon provedenog internog konkursa.

6. JAVNE NABAVKE

Navodimo opća zapažanja i slabosti uočene tokom revizije procesa javnih nabavki:

Uočen je protok značajnog vremenskog perioda od trenutka pripreme, izrade i odobravanja tenderske dokumentacije, do procesa ugovaranja, odnosno potpisivanja ugovora s izabranim ponuđačem;

Ministarstvo je u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama 22.02.2018. godine donijelo Plan javnih nabavki za 2018. godinu te u toku godine izvršilo tri izmjene plana. Postupke javnih nabavki provode komisije formirane posebno za svaki postupak javne nabavke.

¹⁸ Službeni glasnik BiH broj: 8/18

Ministarstvo je planiralo provesti javne nabavke u vrijednosti od 27.160.356 KM. Provedeno je 188 postupaka javnih nabavki ukupne vrijednosti 15.543.692 KM, od čega:

- 59 otvorenih postupaka u vrijednosti od 12.525.813 KM,
- 19 konkurentskih postupaka u vrijednosti od 410.191 KM,
- četiri ograničena postupka u vrijednosti od 328.298 KM,
- 24 pregovaračka postupka uključujući i Anex II u vrijednosti od 1.966.744 KM,
- jedan postupak primjenom izuzeća od Zakona o javnim nabavkama u iznosu od 26.576 KM, te
- 77 direktnih postupaka.

Predmetom revizije bile su određene, finansijski značajnije i, prema profesionalnoj procjeni revizora, rizičnije procedure javnih nabavki. Na osnovu revidiranih procedura javnih nabavki provedenih u 2018. godini, navodimo opća zapažanja i slabosti u procesu javnih nabavki:

- Planom nabavki je predviđeno da se određene procedure javnih nabavki okončaju u prvom kvartalu, a u stvarnosti nijedna od procedura javnih nabavki nije pokrenuta prije mjeseca marta, tako da nisu mogle ni biti okončane u prvom kvartalu. Kašnjenje u pokretanju procedura javnih nabavki uočeno je i u ostalim kvartalima;
- Uočen je protek značajnog vremenskog perioda od trenutka pripreme, izrade i odobravanja tenderske dokumentacije, do procesa ugovaranja, odnosno potpisivanja ugovora s izabranim ponuđačem;
- Tenderska dokumentacija u određenim slučajevima pored detaljnog opisa predmeta nabavke sadrži i pozivanje na određene robne marke sa ili bez navođenja oznake „ili ekvivalent“, a isto je u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama moguće primijeniti samo ako se predmet nabavke ne može dovoljno precizno i razumljivo opisati;
- Ministarstvo nije u svim slučajevima posvetilo dovoljno pažnje istraživanju tržišta, odnosno isto nije dokumentovalo na adekvatan način. Obaveza istraživanja tržišta i njegovog dokumentovanja definisana je, između ostalog, i Pravilnikom o planiranju, organizovanju i izvršavanju logističkih potreba u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine koji je donesen u 2018. godini;
- U zaključenim kupoprodajnim ugovorima, Ministarstvo je definisalo rok za isporuku roba, radova i usluga, koji se veže za izdavanje narudžbenice, ali bez da je definisan rok za izdavanje narudžbenice;
- Ministarstvo nije u svim slučajevima adekvatno izvršilo procjenu vrijednosti javnih nabavki. Procedure javnih nabavki u kojima su cijene dostavljenih ponuda značajno prelazile procijenjenu vrijednost nabavke su poništene, a, u slučaju da ponuđena cijena nije značajno prelazila procijenjenu vrijednost, izvršena je preraspodjela sredstava i procedure su okončane zaključenjem ugovora;
- Uspostavljena je evidencija o primljenim bankovnim garancijama u 2018. godini, ali sistem internih kontrola u Ministarstvu u svim slučajevima ne funkcioniše kad je u pitanju proces aktiviranja i naplate primljenih bankovnih garancija za uredno izvršenje ugovora (Ministarstvo nije realizovalo bankarsku garanciju za dobro izvršenje ugovora u vrijednosti 24.877 KM).

PREPORUKA 13

Potrebno je detaljno analizirati uočene slabosti vezane za javne nabavke te dodatno unaprijediti sistem internih kontrola procesa javnih nabavki.

Ministarstvo je predvidjelo provođenje e-aukcije za postupke javnih nabavki kod kojih se, kao kriterij za dodjelu ugovora, koristi najniža cijena, za 29% planiranih postupaka javnih nabavki, što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o uslovima i načinu korištenja e-aukcije. Navedenim Pravilnikom definisano je da su ugovorni organi dužni predvidjeti provođenje e-aukcija za najmanje 50% postupaka javnih nabavki u 2018. godini.

PREPORUKA 14

Potrebno je da Ministarstvo u narednom periodu uskladi planirani broj postupaka javne nabavke za koje se planira provesti e-aukcija sa odredbama Pravilnika o uslovima i načinu korištenja e-aukcije.

Revidiranjem pojedinih postupaka javnih nabavki, utvrdili smo sljedeće nepravilnosti:

6.1. Nabavka telekomunikacione opreme

Na osnovu odluke o nabavci, pokrenut je otvoreni postupak nabavke telekomunikacione opreme (lot 1 - materijal za opravku i održavanje, lot 2 - mrežna oprema za prenos podataka i glasa, lot 3 i lot 4 - radijska, televizijska i komunikaciona oprema) procijenjene vrijednosti 104.641 KM bez PDV-a. Tendersku dokumentaciju preuzelo je 38 ponuđača, a 17 izmjenu tenderske dokumentacije. Do roka predviđenog za prijem ponuda dostavljene su tri ponude za lot 1 i lot 3, dvije ponude za lot 2 i jedna ponuda za lot 4. Sve ponude su ocijenjene kao kvalifikovane i bile su predmet vrednovanja. Postupak javne nabavke nije ponavljan i nije bilo žalbi ponuđača u postupku. Vrijednost zaključenog ugovora za lot 1 iznosi 14.057 KM, za lot 2 70.402 KM i za lot 3 10.952 KM. Ministarstvo je poništilo postupak nabavke za lot 4 jer je cijena u dostavljenoj ponudi značajno prelazila maksimalni iznos naznačen u tenderskoj dokumentaciji.

Uvidom u tehničku dokumentaciju konstatovali smo da je ista imala vidljive elemente pozivanja na robe određene robne marke (telefon) pri čemu nije korišten pojam ekvivalent. Pored navedenog, tražen je fax aparat određenog proizvođača, a izabrani ponuđač je dostavio ponudu fax aparata drugog proizvođača koja ne zadovoljava sve tražene karakteristike. Odabrani ručni radio uređaji također ne zadovoljavaju tehničku specifikaciju.

PREPORUKA 15

Tehničke specifikacije treba prilagoditi stvarnim potrebama i osigurati da iste zadovoljava više proizvođača, kako bi se osiguralo dosljedno poštovanje osnovnih principa Zakona o javnim nabavkama i na ekonomičniji način nabavljala potrebna oprema. Ministarstvo mora detaljno evaluirati ponude i prihvatati isključivo one ponude koje zadovoljavaju sve tenderskom dokumentacijom postavljene uslove.

6.2. Nabavka aviokarata

Procedura izbora dobavljača za nabavku aviokarata procijenjene vrijednosti 1.764.103 KM, bez PDV-a, koja je započeta u 2017. godini, okončana je u 2018. godini poništenjem postupka javne nabavke iz razloga što nijedna ponuda nije prihvatljiva za ugovorni organ.

Naime, Ministarstvo je 23.04.2018. godine donijelo odluku o izboru ponuđača Centrotrans Eurolines d.d. Sarajevo kao najpovoljnijeg na koju je ponuđač Eurolines travel d.o.o. Banja Luka izjavio žalbu Uredu za razmatranje žalbi BiH. Rješenjem Ureda od 11.07.2018. godine žalba je usvojena te poništena odluka Ministarstva o izboru najpovoljnijeg ponuđača i predmet vraćen na ponovni postupak. Također, navedeni ponuđač je pred Sudom BiH 14.08.2018. godine pokrenuo upravni spor protiv rješenja Ureda za razmatranje žalbi od 11.07.2018. godine, jer je, prema navodima tužioca, isto kontradiktorno. U skladu sa Rješenjem Ureda za razmatranje žalbi od 11.07.2018. godine, Ministarstvo je 06.08.2018. godine donijelo odluku o poništenju postupka javne nabavke aviokarata iz razloga što nijedna ponuda nije prihvatljiva za ugovorni organ. Dobavljač Centrotrans Eurolines d.d. Sarajevo je izjavio žalbu Uredu za razmatranje žalbi na ovu odluku, a Ured je rješenjem od 23.10.2018. godine žalbu odbio kao neosnovanu.

Nova procedura nabavke nije pokrenuta do kraja 2018. godine, tako da je nastavljena praksa iz 2017. godine da se nabavka aviokarata vrši gotovinski, putem blagajne, odobravanjem akontacije licu koje ide na službeni put i pravdanjem troškova aviokarata prilikom realizacije putnog naloga. Nabavka je uglavnom vršena kod ranije izabranog dobavljača sa kojim je ugovor istekao u avgustu 2017. godine, a uvidom u fakture utvrđeno je da se naplaćuje ista cijena agencijske usluge u visini od 70 KM po kupljenoj karti, iako je ugovor istekao u avgustu 2017. godine. Ukupni izdaci za troškove prijevoza u inostranstvo javnim sredstvima u 2018. godini, koji se najvećim dijelom odnose na nabavku aviokarata, iznose 397.617 KM.

PREPORUKA 16

S obzirom na to da Ministarstvo nema izabranog ponuđača za nabavku aviokarata već duži period, potrebno je preduzeti sve neophodne aktivnosti kako bi se procedura javne nabavke provela u što skorije vrijeme.

6.3. Nabavka vojne opreme

Na osnovu Odluke o pokretanju postupka nabave vojne opreme, proveden je otvoreni postupak javne nabavke procijenjene vrijednosti 193.854 KM koji je sadržavao šest lotova. Obavještenje o javnoj nabavci objavljeno je na portalu javnih nabavki. Komisija za nabavku je konstatovala kako je pristiglo šest kvalifikovanih ponuda. Nakon ocjene i vrednovanja ponuda, komisija je dala preporuku da se zaključe ugovori s najpovoljnijim ponuđačima. Odluka o izboru najpovoljnijih ponuđača donesena je 11.06.2018. godine, nakon čega su potpisani ugovori sa ponuđačima.

Detaljno je testirana dokumentacija za lot 1 i lot 5. Okvirni sporazumi na tri godine sa izabranim dobavljačima zaključeni su 29.08.2018. godine za lot 1 u vrijednosti od 381.255 KM, te 14.08.2018. godine za lot 5 u vrijednosti od 166.500 KM.

Pravilnikom o planiranju, organiziranju i izvršenju logističkih potreba u Ministarstvu i OS BiH predviđeno je da, ako se tenderskom dokumentacijom zahtijeva dostavljanje uzoraka za robe, komisija za nabavke preuzima uzorke zajedno sa ponudama. Nadalje, Zakonom o javnim nabavkama BiH je predviđeno da svaka ponuda obavezno mora sadržavati dokaze o finansijskoj, tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti.

Tenderskom dokumentacijom, konkretnije Aneksom 6 - Nacrt ugovora, predviđena je obaveza prodavca da, nakon potpisivanja ugovora, a najkasnije u roku od 30 dana, izradi uzorke određenih roba i iste dostavi kupcu. Uz uzorak robe, prodavac je u obavezi dostaviti i certifikat o kvalitetu. Predviđeno je da, nakon što kupac da pozitivno mišljenje na dostavljeni uzorak, odnosno odobri isti, obavezan je prodavcu dostaviti narudžbenicu da izvrši isporuku predmetne robe. Dakle, ugovorni organ zahtjeva dostavljanje uzoraka naknadno, odnosno nakon izbora najpovoljnijeg ponuđača i zaključivanja ugovora.

Na ovaj način definisana tenderska dokumentacija nije u skladu sa internim Pravilnikom o planiranju, organiziranju i izvršenju logističkih potreba u Ministarstvu i OS BiH kao niti temeljnim principima Zakona o javnim nabavkama. Neprimjenjivanjem odredbi internog akta vezano za javne nabavke, nepotrebno se produžuje trajanje cjelokupne procedure javne nabavke.

PREPORUKA 17

Potrebno je uskladiti uslove definisane tenderskom dokumentacijom sa zahtjevima iz Pravilnika o planiranju, organiziranju i izvršenju logističkih potreba u Ministarstvu i OS BiH, kako bi se proces javnih nabavki obavljao što efikasnije.

6.4. Nabavka hrane

Nabavka hrane provedena je otvorenim postupkom procijenjene vrijednosti 2.450.982 KM, bez PDV-a, sa predviđenim potpisivanjem okvirnog sporazuma na tri godine. Nabavka je podijeljena u 11 lotova. Tenderskom dokumentacijom definisani su uslovi za kvalifikaciju dobavljača u smislu lične, ekonomske i profesionalne sposobnosti te tehničke sposobnosti. Tehničke karakteristike su definisane tehničkim uslovima za artikle hrane koji se koriste po planu ishrane u Oružanim snagama od 06.12.2017. godine, dok su količine pojedinih artikala navedene u tenderskoj dokumentaciji.

Tendersku dokumentaciju preuzelo je ukupno 25 dobavljača, a u predviđenom roku primljene su tri ponude za sve lotove. Komisija je izvršila evaluaciju primljenih ponuda te napravila rang listu i dala preporuku da se izaberu najpovoljniji dobavljači. Okvirni sporazumi su, u skladu sa tenderskom dokumentacijom, potpisani na tri godine u visini procijenjene vrijednosti za pojedine lotove. Nakon pribavljenog mišljenja Pravobranilaštva BiH, potpisani su ugovori na jednu godinu.

Nisu uočene bitnije nepravilnosti prilikom provođenja procedure javne nabavke hrane, osim za lot 3. Naime, u tenderskoj dokumentaciji, u zahtjevima vezano za tehničku i profesionalnu sposobnost, traženo je da dobavljač ima uspješno iskustvo u realizaciji najmanje jednog ugovora čiji su karakter i kompleksnost isti onima koji se odnose na ponuđenu robu za period 01.01.2016. godine do dana dostavljanja ponuda. Izabrani ponuđač nije dostavio potvrdu koja dokazuje da je u traženom periodu izvršena isporuka roba koje su po karakteru iste kao i nabavka definisana u tenderskoj dokumentaciji.

PREPORUKA 18

Komisija, prilikom pregleda i evaluacije ponuda, treba cijeniti dostavljene dokaze u skladu sa zahtjevima definisanim u tenderskoj dokumentaciji, a ponude koje nisu u skladu sa istom odbaciti kao nepotpune.

6.5. Nabavka motornih vozila

Ministarstvo je u 2018. godini pokrenulo postupak javne nabavke službenih motornih vozila. Postupak javne nabavke službenih specijaliziranih vozila za potrebe Oružanih snaga BiH, broj 11-03-26-2236-3/18, je pokrenut u avgustu 2018. godine, a radi se o pregovaračkom postupku sa objavom obavještenja.

Ukupna vrijednost predmetne nabavke je 18.129.059 KM bez PDV-a (21.211.000 KM sa PDV-om). Za 2018. godinu je planirana realizacija u iznosu od 6.040.170 KM bez PDV-a- Predmeti nabavke su podijeljeni u 28 lotova.

Analizom tenderske dokumentacije, revizija nije uočila formalne nedostatke, ali, opreza radi, naglašavamo da se radi o izrazito kompleksnom postupku javne nabavke u pogledu obima dokumentacije, broja predmeta nabavke, broja lotova, kao i izabrane procedure. Nadalje, tokom postupka su izjavljene četiri žalbe potencijanih ponuđača u smislu odabranog postupka javne nabavke. Ministarstvo je uputilo izjašnjenja, te je postupak po žalbama u toku.

7. OSTALO

7.1. IT revizija

Projekat uspostave elektronske podrške poslovnim procesima DMS: Ugovor za implementaciju Projekta uspostave elektronske podrške poslovnim procesima na bazi Oracle Web Content Servera je zaključen 23.12.2014. godine u iznosu od 245.051 KM sa PDV-om. Faktura je zaprimljena krajem decembra 2015. godine i u januaru 2016. godine realizovana u cijelosti kada je projekat trebao biti realizovan i kada je realizacija projekta praktično bila u početnoj fazi.

U radno okruženje MO i OS BiH tokom 2017. godine izvršen je transfer četiri od sedam aplikativnih modula. Kroz aneks dinamičkog plana za tehničku primopredaju sistema elektronskog poslovanja krajem 2018. godine su realizovana i u radno okruženje stavljena preostala tri modula. Prema zapisniku o prijemu sistema elektronske podrške poslovnim procesima, ponuđač je razvio predmetne module u skladu sa specifikacijama. Testiranjem rada modula, Ministarstvo je uočilo da isti ne podržavaju u cijelosti potrebe poslovnih procesa za koje su razvijeni, jer je u međuvremenu došlo do promjena procedura u tim poslovnim procesima ili određene funkcionalne potrebe nisu prepoznate kod iskazivanja zahtjeva za razvoj sistema.

PREPORUKA 19

Ministarstvo treba omogućiti da uspostavljeni DMS sistem u cijelosti podrži potrebe poslovnih procesa za koje je namijenjen.

Videokolaboracioni sistem: Kroz izmijenjenu namjensku strukturu budžeta za 2016. godinu, umjesto sredstava za uspostavu *backup* sistema, odobrena su sredstva za uspostavu video kolaboracionog sistema, a nabavka istog nije realizovana u 2016. Postupak javne nabavke, procijenjene vrijednosti 360.000 KM sa PDV-om, pokrenut je putem otvorenog postupka krajem avgusta 2017. godine. Nakon duže žalbene procedure, Ministarstvo je donijelo Odluku o poništenju postupka javne nabavke. Protiv donesene odluke je izjavljena žalba Uredu za razmatranje žalbi koja je, rješenjem broj JH2-01.07-1-616-6/18 od 6.11.2018. godine,

odbačena kao neosnovana. Sredstva planirana u 2018. godini za video kolaboracioni sistem nisu realizovana. Kašnjenje u provođenju procedura javnih nabavki za posljedicu može imati, i ima, nerealizaciju budžetskih sredstava u predviđenom periodu, kao i stvaranje dodatnog problema osiguranja sredstava za iste namjene u narednom periodu.

PREPORUKA 20

Ministarstvo treba preduzeti radnje u cilju realizacije projekta video kolaboracionog sistema.

Modul za praćenje zaliha: Ministarstvo odbrane BiH, u okviru informacionog sistema finansijskog upravljanja (ISFU), koristi modul za praćenje zaliha. Revizijom Ministarstva sagledano je stanje modula u odnosu na prethodni period i date preporuke. Početkom 2019. godine sve zalihe su prebačene u novi sistem.

Preslikavanje stanja novih zaliha iz skladišta u modul zaliha uslovljeno je kompleksnom organizacijom Oružanih snaga BiH i Ministarstva odbrane BiH pa ono može trajati i nekoliko sedmica što nepovoljno utiče na ažurnost modula te otežava upravljanje zalihama. Ministarstvo finansija i trezora BiH doniralo je određen broj računara u cilju uvezivanja i praćenja stanja zaliha na nivou brigada i bataljona. U proteklom periodu svi računari, izuzev jednog, su stavljeni u funkciju.

Na osnovu uvida u rad modula za praćenje zaliha, uočeno je da isti vuče sve podatke od kada je stavljen u upotrebu tako da su svi izvještaji obimni i nepregledni jer prikazuju podatke od 2015. godine. Trenutno modul nema mogućnost zatvaranja perioda te otvaranja početnih stanja. Kvalitet izvještavanja modula zaliha trenutno ne zadovoljava potrebe Ministarstva. Rukovaoci u skladištima nemaju uvid u stanje zaliha u modulu. Pred kraj godine, odnosno prije inventure, vrši se sravnjenje ručnih evidencija koje se vode sa stanjem u modulu, a isto bi trebalo vršiti kontinuirano tokom cijele godine ili putem pristupa modulu od strane osoba koje su zadužene za vođenje skladišta ili putem dostavljanja dokumenata iz modula koji će pratiti svaki ulaz ili izlaz iz skladišta. Određena polja u novom modulu još uvijek nisu u skladu sa Uputstvom o knjigovodstvu i evidenciji u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH. Provedena je interna obuka zaposlenih za rad u modulu zaliha.

Preporuka 21

Potrebno je oformiti komisiju koja će sagledati sve zahtjeve korisnika i nedostatke modula zaliha, kao što su nemogućnost zatvaranja perioda, nedostaci u izvještavanju, usklađenost sa Uputstvom o knjigovodstvu i evidenciji u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH i slično, te, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, predložiti konkretne mjere u cilju rješavanja problema, unaprjeđenja i što kvalitetnijeg rada modula zaliha.

Modul za upravljanje dugotrajnom imovinom: Ministarstvo odbrane BiH, unutar ISFU sistema, koristi Modul za upravljanje dugotrajnom imovinom. Revizijom Ministarstva sagledano je stanje modula u odnosu na prethodni period i date preporuke. Uočeno je da jedan dio stalnih sredstava još uvijek nije prenesen u novi sistem te se vodi u starom sistemu. Razlog tome je prije svega neusklađenost postojeće nomenklature. Da bi se stalna sredstva prenijela iz starog u novi sistem potrebno je da se kreiraju prijedlozi novih naziva sredstava te se procijeni njihova vrijednost kako bi se omogućio unos u novi modul. Jedan broj sredstava nije se vodio u

odgovarajućem sistemu pa su neka stalna sredstva vođena kao zalihe, i obrnuto. Spomenuto otežava popis i upravljanje dugotrajnom imovinom. Pokrenute su određene aktivnosti, u formi izdavanja naredbi, a u cilju prevazilaženja spomenutih problema.

PREPORUKA 22

Potrebno je okončati neophodne aktivnosti i svu dugotrajnu imovinu objediniti u novi modul za upravljanje dugotrajnom imovinom. Pored toga, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, provoditi konsultacije u cilju što efikasnijeg korištenja modula te upravljanja dugotrajnom imovinom.

7.2. Sudski sporovi

Ministarstvo je tokom 2018. godine postupalo u ukupno 111 parničnih sporova pred sudovima u BiH. Ukupna vrijednost navedenih sporova, prema tužbenim zahtjevima, je 337.997 KM. Visina ukupnog iznosa svih uvaženih tužbenih zahtjeva, u prvostepenom postupku (u cijelosti ili djelimično) je 158.106 KM, što je približno 50% u odnosu na zbir svih tužbenih zahtjeva.

Slično kao i prethodne godine, približno 90% sporova odnosi se na potraživanja iz radnog odnosa po različitim osnovama (naknada štete, naknada za prevoz, razlike činova i sl.). Ostali sporovi su upravni sporovi radi poništenja rješenja, odnosno parnični sporovi.

PREPORUKA 23

Ministarstvo treba posvetiti dužnu pažnju problematici sporova iz radnog odnosa te poduzeti potrebne korake kojima bi se smanjio broj tužbenih zahtjeva po osnovu prava iz radnog odnosa.

Vezano za spor Ministarstva sa firmom "Scout" d.o.o. Zagreb, koji je okončan pravomoćnom presudom u korist tužitelja, strane su se sporazumjele o njenom sukcesivnom izvršenju. Napominjemo da se radi o ispunjavanju obaveza prema ugovoru o prodaji oružja i municije čija je vrijednost, prema tužbenom zahtjevu, 20.000.000 KM, a koji je drugostepenom presudom, po žalbi Ministarstva, presuđen u korist tužitelja.

Pored navedenih sporova, pravno lice C.I.B.O.S d.o.o. Sarajevo je, pred nadležnim sudom, pokrenuo upravni spor radi poništenja Odluke o poništenju javnog oglasa za prodaju sekundarnih sirovina Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine broj 11-03-26-525-69/16 od 30.06.2017. godine. Predmetni tužbeni zahtjev nije uvršten u tabelu s obzirom na to da se radilo o upravnom sporu, ali je tužitelj 27.03.2019. godine uredio tužbeni zahtjev u smislu parničnog spora, te istakao zahtjev za naknadu štete u iznosu od 700.906 KM.

Potrebno je napomenuti da je, u vezi sa predmetnim postupkom prodaje sekundarnih sirovina, 28.2.2019. godine pokrenut i drugi parnični postupak tužbom drugog ponuđača, Lucius d.o.o. Vitez, sa istaknutim zahtjevom za naknadu štete u visini od 1.235.089 KM. Također, 05.09.2018. godine objavljen je drugi javni oglas za prodaju sekundarnih sirovina Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine broj 11-03-26-525-133/16. Odluka o odabiru ponuđača ili poništenju postupka nije bila donesena do završetka revizije. Ponuđač Modernizacija d.o.o. Gradačac se Ministarstvu odbrane obratio opomenom pred utuženje, a u smislu donošenja odluke kojom bi se okončao postupak.

PREPORUKA 24

Situacija u vezi prodaje sekundarnih sirovina, imajući u vidu kompleksnost nastale situacije, visine tužbenih zahtjeva i potencijalni rizik, treba da bude prioritet u rješavanju i postupanju Ministarstva.

7.3. Donacije

Novčane donacije: Ministarstvo je u 2018. godini raspolagalo novčanim sredstvima koja potiču iz donacija u ukupnom iznosu od 1.393.187 KM. Od ukupno raspoloživih sredstava u jednom projektu od 1.364.418 KM realizovan je iznos od 80.637 KM. Ostala sredstva koja se prenose iz prethodnih godina odnose se na 4 donacije ukupne vrijednosti od 28.768 KM. Ministarstvo nije preduzelo konkretne aktivnosti na efikasnom upravljanju i praćenju realizacije donatorskih sredstava.

PREPORUKA 25

Ministarstvo treba što hitnije preduzeti mjere kako bi se donatorska sredstva koja su prenesena iz ranijeg perioda što prije efikasno realizovala.

Naturalne donacije: Po prezentiranim podacima u toku 2018. godine vrijednost primljenih doniranih sredstva po internim evidencijama iznosi 3.268.931 KM sa plaćenim PDV-om i špedicijom (vrijednost samih donacija iznosi 2.727.710 KM). Značajniji iznosi odnose se na donacije vlade SAD-a.

Najveći dio Odluka o povećanju vrijednosti doniranih sredstava je donesen u zadnjem kvartalu 2018. godine. Postupkom revizije, ponovo su uočene određene manjkavosti koje se odnose na to: da je značajan protok vremena u kompletiranju potrebne dokumentacije za knjiženje, da nije uspostavljen sistem usaglašavanja evidencija u Glavnoj knjizi sa jedinstvenim sveobuhvatnim evidencijama primljenih naturalnih donacija na nivou Ministarstva i Oružanih snaga BiH i na osnovu koje bi se na vrijeme preduzimale aktivnosti da iste budu ažurno evidentirane u poslovne evidencije uz osiguranje potpune dokumentacije, itd.

Pored toga, zaprimljena su određena sredstva u prethodnim godinama iz donacija koja su u 2018. godini uknjižena u poslovne evidencije, kao i određena sredstva iz donacija koja nisu uknjižena u poslovne knjige Ministarstva u 2018. godini, a zbog složenog procesa identifikacije sredstava će biti uknjižena u narednom periodu.

PREPORUKA 26

Preporučujemo da se uspostavi efikasan način prijema i evidentiranja naturalnih donacija te, u saradnji sa licima uključenim u ovaj proces, pravovremeno preduzimaju aktivnosti kako ne bi dolazilo do zastoja s obzirom na to da isto ima uticaja na realno iskazivanje bilansnih pozicija.

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji za 2018. godinu. U komentarima su uglavnom data obrazloženja prezentovanih nalaza s kojima smo i tokom revizije bili upoznati i koje smo cijenili prilikom sačinjavanja izvještaja i davanja preporuka te iskazan stav rukovodstva o namjeri realizacije datih preporuka u narednom periodu.

Munevera Baftić

Dragoljub Kovineć

Nataša Avdalović
Nataša Avdalović, viši revizor

Seida Kapo, revizor

Anisa Jusić, revizor

Slaviša Vuković, IT revizor

Sadmir Teskeredžić, revizor za
pravne poslove

40

Pregled rashoda budžeta za 2018. godinu

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine

Tabela 1

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Procenat 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	279.250.000	-700.000	278.550.000	275.342.185	99
Bruto plaće i naknade	190.813.000	0	190.813.000	188.581.510	99
Naknade troškova zaposlenih	54.021.000	1.100.000	55.121.000	55.121.000	100
Putni troškovi	3.056.000	-200.000	2.856.000	2.832.256	99
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	865.000	-100.000	765.000	547.061	72
Izdaci za energiju i kom. usluge	6.164.000	680.000	6.844.000	6.836.747	100
Nabavka materijala	8.209.000	-370.000	7.839.000	7.837.480	100
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	4.910.000	-200.000	4.710.000	4.297.047	91
Unajmljivanje imovine i opreme	126.000	0	126.000	43.051	34
Izdaci za tekuće održavanje	6.725.000	-1.310.000	5.415.000	5.414.977	100
Izdaci za osiguranje	815.000	0	815.000	590.001	72
Ugovorene i druge posebne usluge	3.546.000	-300.000	3.246.000	3.241.053	100
2. Kapitalni izdaci	4.606.000	-600.000	4.006.000	3.472.725	87
Nabavka zemljišta	0	0	0	0	
Nabavka građevina	0	0	0	0	
Nabavka opreme	2.468.000	-195.000	2.273.000	2.026.887	89
Nabavka ostalih stalnih sredstava	748.000	-160.000	588.000	369.746	63
Rekonstrukcija i invest.održavanje	1.390.000	-245.000	1.145.000	1.076.092	94
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
			0		
			0		
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	37.000	22.933.584	22.970.584	6.231.027	27
Helikopteri-nabava		7.500.000	7.500.000	6.200.000	83
Helikopteri-remont		7.480.000	7.480.000	0	0
Motorna vozila		7.067.000	7.067.000	0	0
Perspektiva	37.000	886.584	923.584	31.027	3
			0		
5. Novčane donacije	0	1.393.187	1.393.187	80.637	6
Donacije SAD-a		103	103		0
Donacije Prijateljske zemlje		15.782	15.782		0
Donacije PSOTC		1.364.419	1.364.419	80.637	6
Donacije NUPI		7.717	7.717		0
Donacije CISM		5.167	5.167		0
			0		
6. Programi posebne namjene	0	0	0	0	
			0		
7. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	283.893.000	23.026.771	306.919.771	285.126.574	93

Rukovodstvo je Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama odobrilo dana 19.04. 2019. godine.

Ministrica
Marina Pendeš

Bilans stanja na dan 31.12.2018. godine

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine

Tabela II

Opis	31.12.2018.	31.12.2017.	Procenat 2/3*100
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	504.923	666.765	76
Novčana sredstva	172.107	185.343	93
Kratkoročna potraživanja	267.443	230.409	116
Kratkoročni plasmani			
Interni finansijski odnosi	65.373	251.013	26
Zalihe			
Kratkoročna razgraničenja			
2. Stalna sredstva	108.316.642	144.759.011	75
Stalna sredstva	334.630.958	318.280.410	105
Ispravka vrijednosti	226.314.317	173.521.399	130
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	108.316.642	144.759.011	75
Dugoročni plasmani			
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	108.821.564	145.425.776	75

3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	33.510.536	29.956.919	112
Kratkoročne tekuće obaveze	9.691.767	6.284.594	154
Kratkoročni krediti i zajmovi			
Obaveze prema zaposlenima	21.439.881	21.612.600	99
Interni finansijski odnosi			
Kratkoročna razgraničenja	2.378.887	2.059.725	115
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obaveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	108.316.642	144.759.011	75
Izvori sredstava	108.316.642	144.759.011	75
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	141.827.177	174.715.931	81

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika neće biti uravnotežen (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo dana 19.04. 2019. godine

Ministrica:
Marina Pendeš

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2018. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 25/15 i 91/17) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH (protokol Ministarstva finansija i trezora BiH broj: 01-08-02-1-1515-1/15 od 04.02.2015. godine). Rukovodstvo je također obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2018. godinu (Službeni glasnik BiH broj 8/18) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 19.04.2019. godine

Ministrica

Marina Pendeš

